

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**HOSPODÁŘSKÁ TRESTNÁ ČINNOST V OBLASTI
BANKOVNICTVÍ A POJIŠŤOVNICTVÍ**

Autor práce:	Stanislav Miler DiS.
Studijní obor:	Bezpečnostně právní činnost
Forma studia:	kombinovaná
Vedoucí práce:	Mgr. Radek Marcín

2012

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Hospodářská trestná činnost v oblasti bankovníctví a pojišťovnictví vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Poděkování,

děkuji tímto vedoucímu mé bakalářské práce Mgr. Radku Marcínovi za cenné rady a věcné připomínky při vypracovávání této práce.

ABSTRACT

MILER, S. *Hospodářská trestná činnost v oblasti bankovníctví a pojišťovnictví: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2012. 62 s. Vedoucí bakalářské práce Mgr. Bc. Radek Marcín

Klíčová slova: hospodářská trestná činnost, finanční kriminalita, bankovníctví, pojišťovnictví, podvod,

Tato práce se zabývá problematikou hospodářské kriminality v oblasti bankovníctví a pojišťovnictví. Cílem této práce je seznámit s pojmy hospodářská kriminalita a finanční kriminalita, s tím, co tyto pojmy znamenají a s jejich definicemi. Také jsou zde uvedeny pojmy bankovníctví a pojišťovnictví, a je zde popsáno, co všechno tyto oblasti nabízí a čím jsou ohrožovány z hlediska trestního práva s uvedením konkrétních trestných činů v těchto oblastech. Následně je popsán postup při jejich prověřování a vyšetřování a je zde uvedeno na co se při odhalení jejich pachatelů zaměřit a jak získat důkazy a dokázat vinu pachatele. Rovněž bude nastíněna možnost prevence těchto trestných činů a bude zhodnoceno, zda právní ochrana majetku právnických osob podnikajících v této oblasti v České republice je dostatečná.

ABSTRACT

MILER S., *Economic crime in the banking and insurance industry: Bachelor thesis*. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, o. p. s., 2012, 58 p. Supervisor Mgr. Bc. Radek Marcín

Keywords: economic crime, financial crime, banking, insurance, fraud,

This work deals with the problem of economic crime in the area of banking and insurance. The aim of this work is to introduce terms the economic crime and the financial crime, what these terms mean, and what are their definitions. There are also presented terms the banking and the insurance, and there is described what all of these areas offer and what are threats from the point of view of criminal law, with the specific crimes in these areas. Subsequently, the process of their verification and investigation is introduced, there is also listed what is good to concentrate during revelation of the perpetrators and how to obtain evidence and prove the guilt of the offender. It will be also presented the option of preventing such crimes and it will be evaluated whether the legal protection of the property of legal persons doing business in this field in the Czech Republic, is adequate.

Obsah

Úvod.....	8
1. Cíle a metodika bakalářské práce	10
2. Hospodářská kriminalita	12
2.1. Pojem a specifikace hospodářské kriminality	12
3. Finanční kriminalita.....	18
3.1. Pojem finanční kriminalita a její specifikace	19
4. Kriminalita v oblasti bankovníctví	23
4.1. Bankovníctví	23
4.2. Trestné činy v bankovníctví.....	27
4.2.1. Podvod	27
4.2.2. Úvěrový podvod.....	30
4.2.3. Porušení při správě cizího majetku	33
5. Kriminalita v oblasti pojišťovnictví.....	36
5.1. Pojišťovnictví.....	36
5.2. Trestné činy v pojišťovnictví	40
5.2.1. Pojistný podvod	40
6. Postup při vyšetřování hospodářské trestné činnosti	45
7. Ochrana majetku společností v oblasti bankovníctví a pojišťovnictví.....	48
8. Příklady z praxe	55

8.1. Příklad z praxe k trestnému činu v oblasti bankovníctví	55
8.2. Příklad z praxe k trestnému činu v oblasti pojišťovnictví	57
Závěr	59
Seznam literatury	61

Úvod

Kriminalita je sociální jev, který každý z nás zná. S tímto jevem se každý z nás již určitě setkal. Někdo osobně, někdo jen zprostředkovaně, někdo jen jednou, někdo vícekrát, ale každému z nás je tento jev znám. Jedním z odvětví kriminality je i hospodářská kriminalita, která je bohužel v poslední době často zmiňována ve všech médiích, sdělovacích prostředcích, v periodikách či na internetu nebo v našem okolí. A je zřejmé, že hospodářská kriminalita ovlivňuje život každého z nás, aniž bychom si to uvědomovali. Jedná se v současné době o stále se opakující téma ve všech oblastech a ve všech sociálních vrstvách veřejného života. Zejména pojmy jako korupce, úplatky, úniky na daních, podvody apod. často slyšíme téměř denně všude kolem nás.

I přes dílčí posuny v oblasti boje proti hospodářské kriminalitě pomocí zdokonalujících se zabezpečení a právních norem, se stále nedaří se s tímto jevem v dostatečné míře vypořádat. Problémem je nezájem společnosti, a její neochota tlačit na řešení situace, neboť v tomto druhu kriminality nevidí zásadní nebezpečí. Chybí ochota společnosti seznámit se s možnostmi jak proti tomuto jevu bojovat. Druhým neméně důležitým problémem je nedostatek politické vůle zavést odpovídající preventivní opatření, i přesto, že s nástupem nově vzniklé vlády po volbách v roce 2010 a s nástupem dnes již bývalého ministra vnitra Radka Johna a nově nastoupivších ministrů jsme často slyšeli vyjádření, že boj proti korupci nyní bude jednou z hlavních priorit současné vlády a v boji proti korupci udělají maximum včetně legislativních změn.

V této bakalářské práci je přiblížen pojem hospodářská kriminalita a jeho definice. Je uvedeno, čeho se tato kriminalita týká a čím je specifická, čím se odlišuje od běžné kriminality. V práci bude také zmíněn pojem ekonomická kriminalita, a co tento pojem znamená a jaký má vztah k hospodářské kriminalitě. Totéž se týká pojmu „finanční kriminalita“. V kapitolách zaměřených na finanční kriminalitu je charakterizován rozdíl mezi hospodářskou a finanční kriminalitou s tím, že finanční kriminalita se týká především finančních institucí v bankovníctví a pojišťovnictví. Poté jsou vyjmenovány jednotlivé trestné činy popsány v trestním zákoníku, a které obsahuje finanční kriminalita. Tyto trestné činy budou podrobně rozvedeny a rozebrány. V práci budou uvedeny různé trestné činy např. Úvěrový podvod, Pojišťovací podvod nebo

Porušení při správě cizího majetku, které se skutečně staly a bude uveden postup po jejich oznámení, tedy při jejich prověřování a vyšetřování.

Téma Hospodářská trestná činnost v oblasti bankovníctví a pojišťovnictví je zde popsáno s ohledem na možnost předání praktických zkušeností získaných na oddělení hospodářské kriminality, útvaru Skupiny kriminální policie a vyšetřování Policie České republiky. Hlavní náplní práce ve stádiu vyšetřování jsou především trestné činy týkající se úvěrů, pojistných podvodů, zpronevěr popř. porušení práv k ochranné známce. V této práci bude nastíněn postup policejního orgánu v přípravném řízení trestního řízení směřující k odhalení, usvědčení a pozdějšímu odsouzení pachatelů těchto trestných činů z oboru finanční kriminality v oblasti bankovníctví a pojišťovnictví, což je i téma této práce.

Cílem této práce je zjistit či ověřit, zda právní ochrana majetku právnických subjektů podnikajících v oblasti bankovníctví a pojišťovnictví je dostatečná, i na nejméně nebezpečné úrovni protiprávního jednání pachatelů. Vzhledem k tomu, že se jedná o sotsifikovanou úroveň páchaní trestné činnosti, není třeba k jejímu provádění vysoké odbornosti, kvalifikovanosti a postavení pachatelů. Této trestné činnosti se může dopustit prakticky kdokoliv.

1. Cíle a metodika bakalářské práce

Cílem této bakalářské práce je popsat pojem hospodářská kriminalita, uvést jeho definici, a tento pojem více rozvinout a charakterizovat ho. Posléze se zaměřit na hospodářskou kriminalitu v oblasti bankovníctví a pojišťovnictví a konkrétní trestné činy z této oblasti a porovnat vývoj těchto trestných činů na okrese České Lípa v období od roku 2008 až do roku 2011 a zjistit, zda jsou současné právní normy z trestního práva České republiky dostačující k ochraně majetku obchodních společností podnikajících v oblasti bankovníctví a pojišťovnictví.

Práce je sestavena tak, aby pojmy v ní obsažené byly přiblíženy z hlediska teoretického i praktického. Téma práce zohledňuje vývoj a objasňování hospodářské kriminality, zejména vývoj v objasněnosti zjištěné trestné činnosti v oblasti bankovníctví a pojišťovnictví na okrese Česká Lípa. Práce si neklade za cíl posoudit obsah legislativních norem této problematiky a vhodnost formulací jednotlivých skutkových podstat trestných činů, které jsou v práci uvedeny, ale definovat jednotlivé pojmy v oblasti hospodářské kriminality, podrobněji popsat skutkové podstaty trestných činů a zjistit zda současná právní úprava poskytuje dostatečnou ochranu ohroženým subjektům.

Práce se nezabývá obecnými hospodářskými trestnými činy mimo oblast bankovníctví a pojišťovnictví, jako např. trestné činy daňové nebo trestné činy proti měně, neboť obecná problematika hospodářských trestných činů je velmi široká a vyžádala by si vlastní studii.

V teoretické části jsou popsány základní informace o hospodářské a finanční kriminalitě, bankovníctví a pojišťovnictví, a dále konkrétní trestné činy. Praktická část práce zahrnuje praktický postup při vyšetřování hospodářských deliktů v oblasti bankovníctví a pojišťovnictví, příklady z praxe a statistické porovnání období od roku 2008 do 2011 na Českolipsku o počtu zjištěných trestných činů a jejich objasněnosti. Praktická část bakalářské práce je stěžejní pro dosažení jejího cíle.

Pro vytvoření této bakalářské práce bylo použito hned několik pracovních metod. První z těchto metod je metoda srovnávací. Tato metoda je užita nejen při popisu jednotlivých trestných činů v teoretické části práce, ale také při uvedení

statistických údajů v části praktické. Na základě této metody je zjištěn skutečný cíl této práce, tedy zda současná právní úprava poskytuje dostatečnou ochranu obchodním společnostem podnikajících v oblasti bankovníctví a pojišťovnictví.

Další metodou je obsahová analýza písemných pramenů. Tato metoda je velmi důležitá především pro teoretickou část práce, neboť umožní získat veškeré potřebné pojmy a na jejich základě provést rozbor vývoje legislativy. Pro účely této metody bylo vycházeno zejména z trestněprávních předpisů.

Rozborem, který spočívá ve zpracování, třídění a vyhodnocení odborných materiálů a statistik vztahujících se k danému tématu bylo dosaženo vlastního cíle. Zdroje dat jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

2. Hospodářská kriminalita

Hospodářská kriminalita je pojem, který je v poslední době vyslovován, uváděn či skloňován v různých souvislostech ve všech médiích, sdělovacích prostředcích, v periodikách či na internetu, i mezi občany. S ohledem na události zveřejněné a medializované v nedávné době se tak tento pojem dostal do povědomí veřejnosti i jednotlivých občanů. Co však tento pojem znamená?

2.1. Pojem a specifikace hospodářské kriminality

Pojem hospodářská kriminalita nemá žádnou legální definici. Při hledání definice tohoto pojmu v odborné literatuře a dalších dostupných materiálech bylo zjištěno, že pojem hospodářská kriminalita je nazýván také jako hospodářská trestná činnost a jedná se o kriminalitu páchanou v hospodářském sektoru. Tedy v ekonomické oblasti zejména v bankovníctví, v pojišťovnictví, v oblasti povinných plateb jako jsou daně, zdravotní nebo sociální pojištění, obchodu jako takového apod. Jde o protiprávní jednání směřující proti České republice, jejímu hospodářství a jeho fungování. Je to protiprávní jednání, při němž dochází k značným zejména finančním škodám. Přičemž ne vždy je škoda uváděna jako finanční částka, o kterou se musel pachatel obohatit, ale může se jednat také o vyčíslení finanční částky ve formě finančního úniku nebo ztráty zisku.

Jak bylo již uvedeno, neexistuje legální definice pojmu hospodářská kriminalita, přesto můžeme dohledat velké množství pokusů definovat a vymežit tento pojem již v minulosti, neboť v historickém vývoji byla hospodářská kriminalita definována různě:

„r. 1935 pohlížel Albert Morris na hospodářskou kriminalitu jako na působení kriminálního podsvětí, které páchá tzv. běžnou trestnou činnost a na kriminální nadsvětí, které se pro změnu zabývá hospodářskou kriminalitou

r. 1939 Edwin H. Sutherland rozšířil od té doby populární název „kriminalita bílých límečků (white collar crime)“ a definoval hospodářský zločin jako jednání, které spáchala vážená, vysoce postavená osoba v rámci svého povolání, využívajíc své důvěry vyplývající z jejího vysokého sociálního statusu a prestiže

r. 1950 Frank E. Hartung dále rozpracoval teorii bílých límečků a chápe ji jako porušení hospodářského zákona, které je pácháno pro finanční zisk a to firmou, s její pomocí, nebo prostřednictvím jejich pracovníků při plnění jejich obchodní činnosti

r. 1952 B. Clinard navázal na předchozí teorii doplněním, že se jedná o porušení zákona především skupinou obchodníků, svobodných pracovníků a úředníků v souvislosti s jejich prací

r. 1968 Edward A. Ross viděl problematiku páchání hospodářské trestné činnosti především v osobách jejich pachatelů, kteří jsou často podle zákona vinní, ale jsou oceňováni společností a sami své jednání nespatřují jako kriminální¹.

Jak je uvedeno „lze vymezit hospodářskou kriminalitu jako značně nehomogenní skupinu společensky nebezpečných jednání páchaných v souvislosti s různými formami podnikání, poškozujících nebo ohrožujících hospodářskou soustavu, systém ekonomických vztahů, práva nebo oprávněné zájmy hospodářských subjektů či státu“². Další obecná definice uvedená v publikaci od Jana Chmelíka a kol. Úvod do hospodářské kriminality zní „Hospodářskou kriminalitou rozumíme zaviněné (společensky nebezpečné) jednání popsané ve zvláštní části trestního zákoníku, poškozující nebo ohrožující hospodářský pořádek, systém ekonomických a souvisejících právních vztahů, jejich fungování, práva a oprávněné zájmy subjektů těchto vztahů.“³

Snad ve všech odborných publikacích vydanými různými autory najdeme jiné definice snažící se v obecné rovině definovat pojem hospodářská kriminalita. Pojem je různými autory vykládán rozdílně u pojmu není jednotnost výkladu.

Hospodářská kriminalita nebo také hospodářská trestná činnost, je kriminalita skrytá tzv. latentní, nenásilná a v některých případech může mít mimořádný sociální a ekonomický dopad na vnitřní stabilitu státu. Její nebezpečnost je zejména v tom, že

---

¹) ZAPLETAL, J., a kolektiv. -- 3., upr. vyd.. -- Praha : Policejní akademie České republiky, 1999, ISBN 80-85981-87-4

²) MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J., *Kriminalistika*, 2. Přepřacované a doplněné vydání, Praha: C. H. Beck, 2004, str. č. 478

³) CHMELÍK, J., HÁJEK, P., NEČAS, S., *Úvod do hospodářské kriminality*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005 – str. 17.

následky spáchání a výše škody se objevují a zjišťují zpravidla po uplynutí dlouhé doby a způsobené škody jsou vysoké.

Způsoby a druhy páchaní hospodářské kriminality se vyvíjí tak, jak se vyvíjí společnost a současně s ní i její ekonomika a tím spojené nové obchodní trendy, obchodní služby, nové platební prostředky. Lze říci, že hospodářská kriminalita je určitým odrazem stavu a vývoje společnosti v daném období, kdy dojde k jejímu spáchání. Je to mnohotvárný a stále měnící se jev podle vývoje společnosti. Vyvíjí se v souvislosti s vývojem hospodářství státu a s vývojem peněz a jiných nových platebních prostředků, daňové soustavy, různých odvodů apod., ať už od padělání platidel, přes krácení daní nebo neoprávněné podnikání, machinace při konkurzech, insolventních řízeních, porušení povinnosti při správě cizího majetku až po zpronevěry majetku, podvody, podílnictví.

Trestné činy hospodářské tvoří významnou součást trestního zákoníku v každé demokratické společnosti založené na tržním hospodářství, protože je třeba zajistit trestněprávní ochranu ekonomiky před trestnou činností, a tím i ochranu hospodářství a celého systému ekonomických a obchodních vztahů. Ve zvláštní části českého trestního zákoníku existuje hlava VI. Nazvaná „Trestné činy hospodářské“, kde jsou uvedeny a popsány jednotlivá protiprávní jednání spadající do hospodářské kriminality. Ale hospodářské trestné činy mohou být při splnění určitých podmínek popsány i v jiných částech trestního zákoníku zejména pak v hlavě V. nazvané „Trestné činy proti majetku“, především se jedná o zpronevěry a různé druhy podvodu. To se týká především trestných činů v takzvané finanční kriminalitě, která je součástí hospodářské kriminality.

Hospodářských a majetkových trestných činů se od roku 1989 týkaly významné novelizace trestního zákona, dnes již trestního zákoníku. V minulosti, v souvislosti se změnou režimu a přechodem od socialismu na demokracii a zavedením tržní ekonomiky, byla snaha zasahovat minimálně do ekonomických vztahů trestním právem, ale tato snaha se později obrátila a naopak začaly být trestně postihovány všechny jevy a úkony negativně zasahující do ekonomické a obchodní oblasti České republiky. V roce 1989 byl přepracován tehdy platný trestní zákon, z kterého byly vypuštěny některé trestné činy a naopak byly zavedeny nové. V oblasti hospodářské a majetkové kriminality byla velká novela zákonem č. 253/1997 Sb., kterým byl doplněn tehdy

platný trestní zákon a byly zavedeny nové trestné činy úvěrový podvod a pojistný podvod. Od 1. 1. 2011 nabyl účinnosti nový zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník ve znění pozdějších předpisů (dále jen trestní zákoník), čímž byl starý trestní zákon z roku 1960 úplně zrušen. Tímto krokem došlo k tak zvané rekodifikaci.

O hospodářské kriminalitě se také často mluví či píše v různých publikacích a vydáních jako o tzv. „kriminalitě bílých límečků.“ V učebnici kriminalistiky vydané Musilem, Konrádem a Suchánkem je uvedeno, že hospodářskou kriminalitu páchají „*Pachatelé, kteří vystupují jako řádní občané úspěšní v zaměstnání či podnikatelské činnosti mající plnou důvěru okolí a v některých případech i značný politicko-ekonomický vliv na určitém teritoriu*“.⁴

Do 31. 12. 2011 platilo, že pachatelem trestného činu může být jen konkrétní fyzická osoba, kterou nelze za jinou osobu zaměnit. Dne 1. 1. 2012 vstoupil v účinnost zákon č. 418/2011 Sb. o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o trestní odpovědnosti právnických osob), kde je uvedeno, že právnická osoba je pachatelem protiprávního jednání, jestliže dojde k porušení nebo ohrožení zájmu chráněného trestním zákonem. Právnická osoba se dopustí protiprávního jednání, spáchá-li jej statutární orgán nebo její člen, osoba vykonávající řídicí nebo kontrolní činnost, či jiná osoba vykonávající obdobnou činnost. Právnická osoba, se může dopustit trestných činů, které jsou vyjmenovány v tomto zákoně. Za spáchání protiprávního jednání jí hrozí několik trestů až po propadnutí majetku nebo zrušení právnické osoby.

Je to snaha současné společnosti a vlády bojovat proti hospodářské kriminalitě a je zde snaha nepostihovat jedince, ale celou firmu.

Ve většině případů však bývá pachatelem jedinec, jedna fyzická osoba. Obecně je kriminální chování v této oblasti výsledkem svobodného chování jedince, vycházející v první řadě z ekonomického kalkulu. Je obecně rozšířeno, že pachatelé hospodářské kriminality jsou osoby z vyšších společenských vrstev. Jedná se o osoby, které jsou postavené ve střední nebo vyšší společenské vrstvě, vzdělané, středně či vysoce

---

⁴) MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J., *Kriminalistika 2*. Vydání, Praha: C. H. Beck 2004, str. 483

kvalifikované, v důvěryhodném postavení, dobře vypadající a elegantně oblečené mající vyšší intelekt, vystupující jako spořádaní občané. Obvyklé je, že tito pachatelé mají odbornou znalost v oblasti, ve které došlo ke spáchání trestného činu, a znají právní normy, které se snaží různými způsoby obejít. Typickým znakem pachatele hospodářské trestné činnosti je bezúhonnost nebo minimální zkušenost s orgány činnými v trestním řízení. Proto se také občas o hospodářské kriminalitě hovoří jako o kriminalitě bílých límečků. Ve výjimečných případech páchají tuto trestnou činnost osoby mladistvé.

Jejich nezákonná činnost bývá vykonávána dlouhou dobu, přičemž navenek neviditelná a velmi obtížně odhalitelná. Stopy zanechané pachateli hospodářské trestné činnosti jsou velice specifické a ve své podstatě diametrálně odlišné od stop běžné kriminality.

Podle vztahu k poškozeným subjektům můžeme pachatele hospodářské trestné činnosti rozčlenit do několika kategorií:

- a) Zaměstnanci
- b) Osoby, které nejsou součástí poškozeného subjektu, ale stojí vně
- c) Osoby, které jsou součástí poškozeného subjektu – např. majitelé, akcionáři.

Způsoby páchání hospodářské trestné činnosti jsou různé, variabilní a neustále se měnící a podléhají vývoji tak, jak se vyvíjí společnost a její hospodářský a ekonomický život a růst. Mezi páchání hospodářské trestné činnosti patří oblast:

- finanční kriminality kam patří např. úvěrové podvody, zneužití informací za účelem finančního zisku, pojišťovací podvody, legalizace výnosů z trestné činnosti (tzv. „praní peněz“) aj.
- trestné činnosti proti měně kam patří např. padělání nebo pozměňování peněz a jejich udávání
- duševního vlastnictví kam patří např. tvorba plagiátů, udávání nelegálních produktů do oběhu na trh

Ale patří sem i oblasti, které nejsou zařazeny např. nedovolené podnikání, poškozování spotřebitele aj.

Záměrem spáchání hospodářského trestného činu je, jako u majetkových trestných činů, získat prospěch pro pachatele, především velký finanční prospěch na

úkor jiného subjektu, ať už právnické osoby, fyzické osoby nebo státu. Kde je myšleno nejen se obohatit, tedy získat a navýšit svůj majetek, ale i úmyslně se vyhnout platbě např. daní či zdravotního nebo sociálního pojištění. Škody v hospodářské kriminalitě bývají v porovnání s kriminalitou obecnou výrazně vyšší. Vyčíslení samotné škody je složité a nezřídka je třeba přibrat k přesnému vyčíslení škody znalce z oboru k vyhotovení znaleckého posudku.

Mezi základní podmínky hospodářské kriminality lze zahrnout změny v ekonomice, otevření hranic, sociální faktory, úroveň právních norem, práce policie a justičních orgánů, chyby a omyly v trestní politice, úroveň morálky a právního vědomí.

Obecně se dá říci, že nálada ve společnosti v České republice má stále kriminogenní potenciál, to znamená, že klima ve společnosti je velmi příznivé pro páchání trestné činnosti. Statistikami Policie České republiky a dalších orgánů činných v trestním řízení lze doložit, že mezi pachateli trestné činnosti mají vysoký podíl osoby dosud soudně netrestané a osoby dosud netrestané, ale již trestně stíhané. Důležitým prvkem, který brání vzniku rizikového až kriminálního chování, bývá hrozba postihem, trestem, policejním vyšetřováním a soudním řízením. Zdá se, že tento prvek dnes svou funkci plní jen částečně, nebo nedostatečně.

Lze konstatovat, že se v české společnosti formuje skupina profesionálních pachatelů trestné činnosti, ve smyslu trestné činnosti jako svébytného druhu podnikatelských aktivit. Jsou to lidé, kteří jsou vzdělaní, díky svému intelektuálnímu a sociálnímu charakteru by se ve společnosti velmi dobře uplatnili na vysokých postech a kriminální činnost, kterou provozují, není způsobena hmotnou nouzí, ale spíše jejich potřebou získat ohromný majetek a získat obrovské finanční sumy. Skutečnost, že vzdělaní, inteligentní lidé bez sociálních potíží jsou ochotni takto narušovat zásady slušného chování a právní normy České republiky bez závažných příčin je více než znepokojující a pro společnost alarmující.

3. Finanční kriminalita

Lze zaregistrovat existenci pojmů ekonomická kriminalita a finanční kriminalita. Definice pojmu ekonomická kriminalita je formulovaná Institutem pro kriminologii a sociální prevenci Ministerstva spravedlnosti, který ve své publikaci mj. říká, že ekonomická kriminalita je „*protiprávní ekonomické jednání, kterým byl dosažen finanční nebo jiný prospěch na úkor konkrétního ekonomického subjektu (stát, obchodní společnost, fyzická osoba apod.), které naplňuje zákonné znaky skutkových podstat konkrétních trestných činů.*“⁵. Ekonomické protiprávní jednání je realizováno nebo prováděno v ekonomickém prostředí a je jím získán finanční prospěch. Ekonomická kriminalita je páchána osobami znající ekonomické prostředí a jeho právní normy. Jedná se o stejné znaky, jako jsou znaky hospodářské kriminality, proto lze říci, že pojmy hospodářská kriminalita a ekonomická kriminalita jsou pojmy, které popisují či pojmenovávají stejné protiprávní jednání ve stejné oblasti. Stejného názoru je i J. Chmelík, který ve své publikaci tvrdí, že pojem ekonomická kriminalita je synonymem pro hospodářskou kriminalitu. *Mají stejný obsah a lze je zaměnit*⁶.

*Proti tomu finanční kriminalita je páchána pachateli jen v určitých oblastech. Jedná se o páchání trestné činnosti v bankovním sektoru, v oblasti kapitálového trhu a v dalších finančních institucích např. v pojišťovnách, soukromých společnostech nabízející úvěry a půjčky apod. Finanční kriminalita představuje poměrně široké spektrum různorodých úmyslných trestných činů, které narušují především sektory, jež mají pro ekonomiku zásadní význam např. sektor bankovní, kapitálového trhu a sektor investic. Uvedené členění je však velmi úzké a navíc jen orientační, neboť jednotlivé sektory mohou být vzájemně propojeny*⁷.

---

⁵) Výzkum ekonomické kriminality. Praha, IKSP, 2004, s. 9.

⁶) CHMELÍK, J., *Úvod do hospodářské kriminality*. Plzeň: Vydavatelství Aleš Čeněk, 2005

⁷) ŠÁMAL, P., PÚRY, F., SOTOLÁŘ, A., ŠTENGLOVÁ, I., *Podnikání a ekonomická kriminalita v České republice*. Praha: C. H. Beck, 2001.

3.1. Pojem finanční kriminalita a její specifikace

Finanční kriminalita je jednou z oblastí hospodářské kriminality. Jedná se o jednu z jejích užších částí. Lze uvést, že finanční kriminalita se od hospodářské kriminality odlišuje spíše předmětem útoku než jinými znaky. Je to jev, stejně jako hospodářská kriminalita, který je velmi tvárný a postupně se vyvíjí a mění v závislosti na vývoji společnosti ať už demokratické nebo jiné, na jejích ekonomických podmínkách, vývoji různých služeb v oblasti finanční, platebních prostředků, je závislá na ekonomickém rozvoji a stavu práva a možnostech jej aplikovat.

Finanční kriminalita se zabývá protiprávním jednáním, které ovlivňuje stabilitu bankovního systému a jednotlivých finančních institucí, tedy pouze část hospodářství státu. Definici tohoto pojmu, která by byla ustálená a všeobecně užívaná není uvedena v žádné publikaci, ale v publikaci Podnikání a ekonomická kriminalita v České republice finanční kriminalitu autor prof. Šámal s dalšími spoluautory uvádí, že *„finanční kriminalita představuje jednu z nejdůležitějších oblastí hospodářské kriminality a definuje ji jako trestnou činnost směřující proti fungování bankovního systému, kapitálového trhu a finančních institucí, zejména bank, burzy, investičních společností a investičních fondů, penzijních fondů, pojišťoven a dalších finančních institucí, jež mají v rámci tržního hospodářství mimořádně významnou roli, neboť do značné míry určují dynamiku hospodářského vývoje“*⁸. Finanční kriminalita je nejlépe definována okruhem institucí, proti kterým je zaměřena. Za finanční instituce jsou považovány obchodní společnosti zabývající se finančními, peněžními a úvěrovými operacemi a obchody. Jedná se především o:

- Banky
- Investiční společnosti a investiční fondy
- Pojišťovny
- Leasingové společnosti
- Veřejné rozpočty

---

⁸⁾ ŠÁMAL, P., PÚRY, E., SOTOLÁŘ, A., ŠTENGLOVÁ, I., *Podnikání a ekonomická kriminalita v České republice*, Praha: C. H. Beck, 2001, str. 174

- Obchodní společnosti a živnostníky

Finanční instituce soustřeďují a shromažďují dočasně volné finanční prostředky a poskytují je formou úvěrů různým subjektům. Patří mezi subjekty nejvíce postižené finanční kriminalitou, právě pro nabídku jejich služeb. Zranitelné a poškozené jsou zejména v důsledku vztahů s nejrůznějšími typy klientů a široké škály produktů, služeb a operací a jejich nabídky. Finanční kriminalita je páchána zejména na kapitálovém a finančním trhu. Dotýká se určité části hospodářství zejména peněz a cenných papírů, tedy věcí, které lze po protiprávním získání rychle vrátit do oběhu, investovat za účelem získání majetku apod. Pachatelé finanční trestné činnosti po získání financí, tedy hlavního předmětu jejich trestné činnosti s ním přímo disponují. Pro poškozené občany nebo společnosti může být následek této trestné činnosti velmi vysoký až likvidační.

Finanční a hospodářská kriminalita mají mnoho společných znaků. Jsou jimi

- Skrytost (latence)
- Variabilita - pachatel se přizpůsobí aktuální situaci
- Mezinárodní propojení, propojenost na organizovaný zločin.

Finance v širším smyslu jsou definovány jako vznik, tvorba, rozdělování a užití peněžních fondů. A v užším smyslu je tvoří tyto fondy samotné. Podle subjektů tvořících peněžní fondy rozlišujeme fondy soukromé (zejména fondy podniků a domácností) nebo veřejné.

Objektem protiprávního jednání v této oblasti jsou jednotlivé finanční instituce např. banky, pojišťovny, soukromé společnosti zabývající se poskytováním úvěrů, obchodníci s cennými papíry aj. a jejich majetek. Naopak zákonem chráněno je fungování tržní ekonomiky a dodržování pravidel pro hospodářskou činnost. Delikty finanční kriminality jsou z převážné části majetkového charakteru a jejich hlavním cílem je získat finanční obnos. Typickými způsoby protiprávního jednání při páchání finanční kriminality jsou zpronevěra svěřeného majetku, podvody různých charakterů a různých druhů, úmyslné porušení převzatých práv a povinností při spravování cizího majetku, padělání peněz, šeků, směnek apod.

Subjektem páchající finanční kriminalitu může být kterákoliv fyzická osoba, ale vzhledem ke specifičnosti oboru a objektu kriminality je zde předpoklad, že se bude jednat o osobu postavenou ve střední nebo vyšší společenské vrstvě, středně či vysoce kvalifikovanou, v důvěryhodném postavení, dobře vypadající a elegantně oblečenou. O takto popsaného pachatele se jedná v případě osoby, která se dopouští především závažného protiprávního jednání. Ale pachatel, který se dopustí nejméně kvalifikovaného jednání s menší společenskou škodlivostí, nemusí uvedenému popisu odpovídat. Nemusí mít odborné vzdělání ani znalosti, dá se říci, že nejméně škodlivého protiprávního jednání s menší společenskou škodlivostí se může dopustit kdokoliv a způsobem, který mu někdo poradí. Jedná se především o trestné činy proti obchodním společnostem, jejichž hlavní stěžejní činností je poskytování úvěrů a půjček. Jedná se především o trestný čin úvěrový podvod. U finanční kriminality platí, že pachatelem může být osoba, která je postavena mimo napadený subjekt, nebo je jeho součástí.

Prokazování finanční kriminality je velmi obtížné především s ohledem na osobu pachatele a jeho chování. Vyžaduje široké znalosti z dalších okruhů práva, nejen z trestního, ale zejména z práva obchodního, finančního, občanského, pracovního a jiné. Často je nutné studovat interní normy napadených subjektů. Nejčastějšími důkazními prostředky sloužící k odhalení pachatele a k jeho usvědčení jsou svědecké výpovědi, listinné důkazy právnických subjektů, státních institucí nebo fyzických osob a znalecké posudky z oboru účetnictví a písmoznalectví. Ne zřídka se při prokazování trestné činnosti prolamuje bankovní tajemství. To lze prolomit jen se souhlasem státního zástupce a jen v případech, kdy si to prověřování opravdu vyžaduje. Získané podklady z banky v podobě výpisů z účtů o provedených transakcích za uvedené období, zprávy o dispozičním právu k danému účtu nebo o číslech a výběrech k platebním kartám jsou dalším z doložených důkazů svědčících o vině pachatele.

Tabulka 1:⁹

KOMPARAČNÍ TABULKA EKONOMICKÉ KRIMINALITY (ROZDÍLY MEZI HOSPODÁŘSKOU A FINANČNÍ KRIMINALITOU)

Ukazatel	Kriminalita	
	Hospodářská	Finanční
vznik instituce	obecným OZ	Zvláštními zákony
Modus operandi	Běžný	Sofistikovaný
Korupce aktivní	Převážně	Výjimečně
Korupce pasivní	Výjimečně	Převážně
Možné oběti identifikovatelné	Skupinou	Množinou
Oběti	Primární	Primární, sekundární
Možní pachatelé identifikovatelní	Množinou	Skupinou
Pachatelé	Vnitřní	Vnější i vnitřní
Delikty proti ekologii	Ano	Ne
Delikty proti veřejným rozpočtům	Ano	Výjimečně
Legalizace výnosů ze zločinu	Aktivně	Pasivně i aktivně
Průnik do legálních struktur	Možný	Není potřebný
Převažující organizační podoba	Spol. s r. o.	Akciová společnost
Porušování „institucionálních“ zákonů	Běžné	výjimečné

*) Obchodním zákoníkem

---

⁹) BALOUN, V., *Finanční kriminalita*, Institut pro kriminologii a sociální prevenci, studie úkolu Výzkum ekonomické kriminality, Praha 2004, str. 10

4. Kriminalita v oblasti bankovníctví

Kapitola je věnována trestné činnosti proti bankovní soustavě. Obsahuje i pokus o vysvětlení jak vzniklo bankovníctví, jak funguje, co to je a bude zde uvedeno a popsáno několik trestných činů, směřujících proti fungování bank.

4.1. Bankovníctví

Samotný název banka je italského původu. Pochází z italského slova banco - lavice, na níž středověcí bankéři provozovali směnářenské operace. „Bankovníctví“ je staré v zásadě jako peníze a s jejich rozvojem a jejich používáním a obchodováním vznikly různé profese např. peněžoměnci, „půjčovatelé“ apod. S rozvojem obchodu a s potřebou cestovat za obchodem vznikla potřeba, na jejímž základě vzniklo moderní bankovníctví. Došlo k oddělení hodnoty drahého kovu od hodnoty kupní síly. V tehdejších obchodních centrech vznikly zárodky bank, které provozovali ve většině případů zlatníci. Ti přijímali od obchodníka fyzické peníze do „úschovy“ a za přijatý obnos peněz vydali potvrzení. Obchodník pak nebyl nucen cestovat s penězi v jejich fyzické podobě, čímž omezil riziko ztráty nebo krádeže peněz. Potvrzení o úschově určitého obnosu peněz, pak předložil v cíli a byly mu vyplaceny peníze ve fyzické podobě, ale snížené o poplatek, který uhradil za úschovu peněz. Touto činností se zabývali ve středověké Evropě hlavně Florentinové, částečně i Židé. Zde je důležitý jeden moment, klient nedostával, zpět stejnou sumu peněz. A druhý důležitý moment, patří již k základům bankovníctví, prvotní bankéři si záhy povšimli, že i když jsou tyto vklady, „splatné na požádání“, nikdy nejsou vybírány všechny. Jinak řečeno, nemuseli udržovat stoprocentní rezervy pro případ, že by všichni vkladatelé museli být vyplaceni najednou a v plné výši. Povšimli si, že stačí tedy udržovat pouze jisté rezervy a zbylé finanční prostředky mohli za určitý obnos půjčovat.

Později došlo i k tomu, že obchodníci začali obchodovat s potvrzeními, které jim byly vystaveny za úschovu, a začali za ně kupovat různé zboží a služby. Tím byl dán základ pro vznik prvních bankovek. I z této doby platí výraz, že bankovka je „krytá“ zlatem.

Banky bývají obvykle definovány jako finanční zprostředkovatelé, jejichž hlavní činností je zprostředkování pohybu finančních prostředků mezi jednotlivými ekonomickými subjekty. „Banky jsou ve své ekonomické podstatě subjekty podnikatelského charakteru, které se od jiných takových subjektů odlišují předmětem svého podnikání kterým je, obecně řečeno, obchodování s penězi, jakož i řadou specifických rysů projevujících se v jejich postavení a celkovém významu v ekonomice.“¹⁰ Jejich podnikání je nabídka služeb společnosti, které nabízí nejen příjem a úschovu peněz, ale i spoustu jiných služeb jako jsou půjčky nebo zhodnocení uložené hotovosti. „Přijímání vkladů od veřejnosti je základním znakem odlišujícím banky od ostatních podnikatelských subjektů.“¹¹ Banky díky těmto službám obchodují s financemi, akciemi, cennými papíry apod. ve velké hodnotě a obraty bank v těchto obchodech jdou do desítek miliónů a více.

Podle zákona č. 21/1992 Sb. o bankách je banka, jakožto právní pojem charakterizována čtyřmi pojmovými znaky:

jedná se o právnickou osobu se sídlem v České republice založenou jako akciová společnost

přijímá vklady od veřejnosti

poskytuje úvěry

má k výkonu všech činností bankovní licenci¹²

Přijímání vkladů v různých formách od občanů a jiných fyzických nebo právnických osob je základním znakem odlišujícím banky od jiných podnikatelských subjektů. Jiné osoby, ať už fyzické nebo právnické, tuto činnost vykonávat nesmějí.

Na rozdíl od přijímání vkladů není poskytování úvěrů činností, kterou mohou vykonávat jen banky. Poskytováním úvěrů se můžou zabývat i jiné nebankovní právnické osoby za účelem podnikání např. zastavárny. Vedle dvou hlavních výše uvedených činností, tedy přijímání vkladů a poskytování úvěrů, se banka může zabývat i dalšími činnostmi, pokud jí to umožňuje zákon č. 21/1992 Sb., o bankách ve znění

---

¹⁰) BAKEŠ, M. a kol. *Finanční právo*, Vydání, Praha : C. H. Beck 2006, str. č. 654

¹¹) BAKEŠ, M. a kol. *Finanční právo*, Vydání, Praha : C. H. Beck 2006, str. č. 656

¹²) BAKEŠ, M., KARFÍKOVÁ, M., KOTÁB, P., MARKOVÁ, H. a kol., *Finanční právo*, 5. upravené vydání, Praha: C. H. Beck, 2009 str. 473

pozdějších předpisů (dále jen zákon o bankách), a umožňuje jí to jí vydaná bankovní licence.

Bankovní ústavy se dělí na banky a spořitelny. V současné době toto dělení neplatí, protože na českém trhu banky a spořitelny poskytují téměř stejné služby a předpisy je nenutí se specializovat na služby vyplývající z jejich názvu. Další dělení je na banky universální a banky speciální podle toho jaké služby poskytují a zda mají specializaci na několik služeb. Banky se také dělí na banky komerční a investiční. Dělení je několik a vždy se vychází ze služeb a zaměření, kterým se konkrétní banka zabývá.

„Banky mohou být ohroženy trestnou činností jak z vnějšku, tak i zevnitř, tedy:“¹³

A. vnější prostředí

1. Komitenti – vkladatelé – minimální bezpečnostní riziko pro banku. K trestné činnosti může dojít jen v případě, že osoba vydávající se za klienta podvede obsluhu a způsobí škodu na přepážce.
2. Klienti – skupina osob, u nichž dochází nejčastěji trestné činnosti v podobě úvěrových podvodů, nesplácení půjček a kontokorentních účtů.
3. Ostatní – zde se jedná např. o loupeže (přepadení bank), napadání bank hackery přes internet, trestná činnost pomocí platebních karet.

B. vnitřní prostředí

1. vlastníci (podílníci) – tzv. tunelování, latentní kriminalita, jedná se o případy, kdy vlastník rozkrádá majetek své firmy,
2. management – obdobná trestná činnost jako u vlastníků, ale v trestné činnosti je zainteresováno více osob

---

¹³) členění převzato z publikace BALOUN, V., *Finanční kriminalita*, Institut pro kriminologii a sociální prevenci, studie úkolu Výzkum ekonomické kriminality, Praha 2004, str. 29

3. zaměstnanci – zde se může jednat o trestnou činnost zaměstnanců pracujících na přepážce (zpronevěry, krádeže finanční hotovosti), ale také o trestnou činnost mimo přepážky např. neoprávněné zásahy a převod peněz pomocí vnitřní počítačové sítě nebo internetu, tipování klientů banky, kteří mohou být poté vydírání apod.

Banky nebo spořitelny byly vždy objekty trestných činů, ale díky pokroku v technice, modernizaci vybavení a zabezpečovacích systémů díky lepším a pevnějším trezorům, elektronickým zabezpečovacím systémům s různými přístupy a hesly, jsou formy útoků jiné než v minulosti. V minulých letech byly banky častým terčem přepadení a loupeží. Tato trestná činnost nadále pokračuje, ale v současné době už jsou prováděny útoky i pomocí informační techniky. Přesto, že v různých sdělovacích prostředcích slyšíme o přepadeních různých poboček různých bank, jsou pro banky nebezpečnější útoky prostřednictvím výpočetní techniky, počítačové sítě a internetu, ale i podvody, nezákonné obchody a podobné nenásilné protiprávní jednání. O těchto formách útoků je slyšet méně, ale o to větší škody bankám, i jejich věřitelům (vkladatelům) působí. I proto, že tyto útoky jsou cílenější, promyšlenější.

Je předpoklad, že zamezit trestným činům, především loupežím a krádežím ze stran zaměstnanců nebo „vnějších“ osob, se pravděpodobně nikdy úplně nepodaří. Je to kriminalita, která se nikdy nepodařila vymýtit, a která je závislá na vyspělosti a ekonomické stabilitě a morálce populace. S ohledem na technické zabezpečení a kontrolní mechanismy se očekává, že nastane pokles trestné činnosti pomocí informační techniky. V několika posledních letech se bankovní ústavy brání atakům v podobě úvěrových podvodů tím, že je veden registr dlužníků, do kterého má přístup většina peněžních ústavů v České republice. Jsou zpřísněné podmínky pro poskytování úvěrů, u každého žadatele o úvěr je hodnocena a spočítána jeho likvidita (schopnost splácet). Lze soudit, že banky mají již natolik stabilní vlastníky či podílníky, že kriminalita v podobě tunelování bank bude „vyhasínat“. Na této úrovni se bude jednat spíše o nedbalostní trestnou činnost.

Mezi protiprávní jednání přímo ohrožující bankovní ústavy patří především trestné činy Podvod, Úvěrový podvod, Porušení povinnosti při správě cizího majetku (úmyslné i z nedbalosti), Neoprávněný přístup k počítačovému systému a nosiči informací, Padělání a pozměnění peněz, Neoprávněné opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku.

4.2. Trestné činy v bankovníctví

V této části jsou uvedeny nejčastější trestné činy páchané v oblasti bankovníctví a jejich popis.

4.2.1. Podvod

Po revoluci v roce 1989 v tehdejší Československé republice a následně v důsledku politických změn dochází v České republice k rozvoji nových možností v oblasti ekonomiky. Dochází k rozvoji podnikání a s tím související změně v hospodářství, v bankovním sektoru a v pojišťovnictví. Vlivem rozsáhlého toku objemu peněz, nezkušenosti a nedostatečné praxe, pomalým a zdlouhavým procesům při přijímání nové příslušné legislativy a právních norem dochází k rozšiřování trestné činnosti, která se do té doby vyskytovala na našem území minimálně. Jednalo se o oblast finanční kriminality. O podvody páchaných v souvislosti s poskytováním úvěrů a v pojišťovnictví. V daném období se s ohledem na tehdejší legislativu a platný trestní zákon jednalo o trestný čin podvodu pouze v případech, kdy bylo prokázáno, že pachatel měl již od počátku, tj. například při uzavírání úvěrové smlouvy, v úmyslu peníze nevrátit, popřípadě je použít v rozporu s účelem úvěru či pro svou vlastní potřebu. V reakci na tyto stále častěji se vyskytující protiprávní jednání dochází postupně k změnám v oblasti právní úpravy trestného činu podvodu, kdy k dosud největší a zásadní změně v této oblasti došlo novelou trestního zákona v roce 1997. Poslední změny v této oblasti byly zavedeny novým trestním zákoníkem.

Do roku 1997 byl trestný čin podvodu právně upraven tak, že podvodu se mohl dopustit ten kdo, „*sebe nebo jiného obohatí ku škodě cizího majetku tím, že uvede někoho v omyl či využije něčího omylu*“¹⁴. K naplnění zákonných znaků subjektivní stránky trestného činu podvodu se vyžadovalo, aby bylo prokázáno, že pachatel již v době, kdy uvedl někoho v omyl, či využil něčího omylu, jednal v úmyslu se na úkor

---

¹⁴) Systém ASPI – trestní zákon č. 140/1961 Sb. do roku 1997 před novelou č. 253/1997 Sb.

jiného obohatit. Když tedy například pachatel trestného podvodu sepsal s poškozeným smlouvu o půjčce, musel už v době podpisu předmětné smlouvy jednat s úmyslem, že vypůjčené peníze nevrátí vůbec, nebo je nevrátí ve smluveném termínu, případně postačovalo alespoň vědomí pachatele ve vztahu ke skutečnosti, že tyto peníze nebude moci v uvedené době vrátit a že tímto uvede poškozeného v omyl, aby se takto obohatil.

Novelou trestního zákona č. 253/1997 Sb., která byla zaměřena především na oblast hospodářských a majetkových deliktů, došlo s účinností od 1. 1. 1998 k podstatné úpravě trestného činu podvodu. Změny, které byly touto novelou zavedeny, zpřesnily a doplnily skutkové podstaty stávajících trestných činů. Novelou byla v oblasti trestného činu podvodu doplněna výše uvedená základní skutková podstata trestného činu podvodu dle § 250 odst. 1 trestního zákona s tím, že o základní skutkovou podstatu trestného činu podvodu se jedná nejen v případech, „*kdy pachatel sebe nebo jiného obohatí ku škodě cizího majetku tím, že uvede někoho v omyl či využije něčího omylu*“ ale i když pachatel „*zamlčí podstatné skutečnosti*“.¹⁵

Dále byly touto novelou zavedeny dva nové trestné činy, které jsou svým postavením speciální k trestnému činu podvodu dle § 250 trestního zákona, a to trestný čin pojistný podvod podle § 250a trestního zákona a trestný čin úvěrový podvod podle § 250b trestního zákona. V novém trestním zákoníku č. 40/2009 Sb. se jedná o § 210 u pojistného podvodu respektive o § 211 u úvěrového podvodu. Navíc v tomto trestním zákoníku se objevuje nová skutková podstata dotační podvod v § 212.

Rozdíl mezi trestným činem podvodu a trestným činem úvěrového nebo pojistného podvodu spočívá v tom, že v případě podvodu je čin dokonán až obohacením pachatele nebo někoho jiného. Na rozdíl od podvodu není u základních skutkových podstat pojistného a úvěrového podvodu zapotřebí způsobení škody ani obohacení pachatele či jiného. Postačí nepravdivé uvedení nebo zatajení relevantních údajů. Další rozdíl mezi trestným činem podvodu a úvěrového či pojistného podvodu je, že trestného činu podvodu se může dopustit kdokoli, v případě trestného činu úvěrového podvodu a pojistného podvodu se tohoto může dopustit pouze účastník pojistné či úvěrové smlouvy.

---

¹⁵⁾ ŠÁMAL, P., PÚRY, F., RIZMAN, S., *Trestní zákon*, 6. vydání, Praha: C. H. Beck 2004,

V nové právní úpravě, v trestním zákoníku, je trestný čin podvod zakotven v ustanovení (dále jen ust.) § 209, kdy skutková podstata je naplněna, v případě, že pachatel „*sebe nebo jiného obohatí tím, že uvede někoho v omyl, využije něčího omylu nebo zamlčí podstatné skutečnosti, a způsobí tak škodu na cizím majetku*“¹⁶. Trestný čin podvodu je dokonán obohacením pachatele nebo jiné osoby, k obohacení které směřoval. Obohacením se rozumí neoprávněné rozmnožení majetku pachatele nebo jiné osoby.

Trestní zákoník rovněž do své úpravy převzal trestné činy úvěrového podvodu a pojistného podvodu. Vzhledem k existenci těchto speciálních skutkových podstat a současné neexistenci zakotvení skutkové podstaty leasingového podvodu, zastává právní úprava „klasického“ podvodu podle § 209 trestního zákoníku z hlediska předmětu této práce, tj. trestné činnosti páchané v oblasti bankovníctví a pojišťovnictví, svou úlohu zejména při vyšetřování trestné činnosti související s uzavíráním leasingových smluv. Při posuzování případné podvodnosti jednání při uzavírání leasingových smluv se zjišťuje úmysl pachatele existující v době uzavírání leasingové smlouvy ve vztahu k plnění závazku vyplývajícího z leasingové smlouvy, vznik obohacení pachatele či jiné osoby v důsledku páchaní trestné činnosti a s tím související vyčíslení škody leasingové společnosti a v neposlední řadě také pravdivost a úplnost skutečností, na základě nichž došlo uvedení poškozeného, tj. leasingové společnosti v omyl.

Je nutné zdůraznit, že pokud teprve po uzavření leasingové smlouvy vznikly překážky, které bránily dlužníkovi splnit závazek z půjčky, tj. splácení leasingových splátek, a které nemohl v době uzavření půjčky ani předvídat, když jinak byl tehdy schopen závazek splnit, nebo jestliže byl sice schopen věci určené podle druhu, zejména peníze, vrátit ve sjednané lhůtě, ale z různých důvodů vrácení takových věcí, zejména peněz, odkládal, nebo dodatečně pojal úmysl takové věci, zejména peníze, vůbec nevrátit, pak jeho jednání nelze považovat za trestný čin podvodu podle § 209 odst. 1 trestního zákoníku, ale spíše za zpronevěru.

Orgány činné v trestním řízení bojují s kriminalitou na poli leasingových podvodů po celá desetiletí. Tento typ kriminality se přitom vyznačuje značnou pestrostí

---

¹⁶⁾ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník*, 1. vydání, Praha: C.H. Beck, 2009, str. 1849

způsobů páchaní, neustále se rozšiřujícím okruhem pachatelů, dynamickým rozvojem a aktivním přizpůsobováním se aktuálním trendům v oblasti poskytování služeb leasingových společností. Pachatelé leasingových podvodů dynamicky reagují na počiny leasingových společností, jejichž účelem je předcházet leasingovým podvodům a přicházejí se stále rafinovanějšími způsoby páchaní tohoto druhu kriminálního jednání.

4.2.2. Úvěrový podvod

Zřejmě nejzásadnější význam z oblasti bankovního sektoru má trestná činnost páchaná na poli uzavírání úvěrových smluv. Stěžejním trestným činem je pak bezpochyby úvěrový podvod. Jak již bylo uvedeno, skutková podstata trestného činu úvěrového podvodu byla do české právní úpravy zakotvena novelou z roku 1997, kdy se trestného činu úvěrového podvodu dopustil ten, kdo při sjednávání úvěrové smlouvy či v žádosti o poskytnutí subvence nebo dotace uvedl nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo podstatné údaje zamlčel. S účinností nového trestního zákoníku byla skutková podstata trestného činu pozměněna v tom smyslu, že byl seznam trestných činů rozšířen o samostatný trestný čin dotačního podvodu a skutkovou podstatu úvěrového podvodu naplnil ten, kdo při sjednávání úvěrové smlouvy nebo při čerpání úvěru uvedl nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo podstatné údaje zamlčel. V § 209 odst. 2 trestního zákoníku byla zakotvena nová skutková podstata spočívající v jednání pachatele, kterým bez souhlasu věřitele, v nikoli malém rozsahu, použije prostředky získané účelovým úvěrem na jiný než určený účel.

Speciální úprava vztahující se k páchaní podvodů na úseku úvěrového bankovníctví vyplynula z potřeby potrestat pachatele, kteří ve snaze získat majetkový prospěch od úvěrové společnosti uváděli při sjednávání úvěrových smluv nepravdivé údaje, zejména týkající se osoby zaměstnavatele, výše příjmu, povahy pracovního poměru a účelu, pro něž mají být poskytnuté peněžité prostředky použity. Již samotným uvedením takových nepravdivých nebo hrubě zkreslených údajů, či zamlčením těchto údajů pachatel naplnil skutkovou podstatu trestného činu úvěrového podvodu. Jeden z nejvýznamnějších aspektů tohoto trestného činu spočívá ve skutečnosti, že pachatel se v konečném důsledku nemusí žádným způsobem na úkor úvěrové společnosti obohatit,

tj. jedním ze znaků skutkové podstaty trestného činu úvěrového podvodu není způsobení škody.

U této problematiky je nezbytné se pozastavit, neboť způsobení škody úvěrovým podvodem, nelze přehlížet. Způsobení škody, tedy v nejčastějším případě neplacení dohodnutých splátek či jejich opožděné placení, je nejběžnějším způsobem, jakým dojde k odhalení spáchaného trestného činu. Způsobení škody úvěrovým podvodem je tedy bezprostředně související otázkou, která je předmětem vyšetřování a která se stala také předmětem rozhodování Nejvyššího soudu České republiky (dále jen ČR).

Nejvyšší soud ČR se k problematice úvěrových podvodů vyjádřil v rozhodnutí sp. zn. 5 Tdo 761/2005 ze dne 20. 7. 2005 a lze shrnout, že uvedené stanovisko soudy aplikují i po účinnosti trestního zákoníku. Z tohoto rozhodnutí mimo jiné vyplývá, že k trestní odpovědnosti za trestný čin úvěrového podvodu, na rozdíl od obecného trestného činu podvodu, není třeba vznik škody, a to jak majetkové, tak případně nemajetkové povahy. Proto ani úmysl pachatele nemusí k takové škodě směřovat, i když zpravidla tomu tak bude, a proto se trestného činu dopustí i pachatel, který např. uvedením nepravdivých údajů získá úvěr, který pak ale řádně splácí. Přestože tedy způsobení, eventuelně nezpůsobení škody trestným činem nemá vliv na trestnost jednání jako takového, má výše způsobené škody vliv na posouzení právní kvalifikace protiprávního jednání. Je pochopitelné, že pachatele, který naplnil svým jednáním skutkovou podstatu trestného činu, tedy například uvedl při sjednávání úvěru nepravdivé informace, avšak úvěr řádně splácel v dohodnutých termínech a plnil ostatní ujednání úvěrové smlouvy, nelze posuzovat shodně jako pachatele, který sjednal úvěr na základě nepravdivých informací, a to s jediným úmyslem získat majetkový prospěch na úkor úvěrové společnosti a tento majetkový prospěch již dohodnutým způsobem nevrátit, tj. nesplácet. Jak hodnotit jednotlivá protiprávní jednání odlišující se zejména svou nebezpečností pro společnost řešil rovněž Nejvyšší soud ČR a poskytl tak jasný návod pro určení právní kvalifikace pachatelova jednání. K otázce kvalifikované skutkové podstaty trestného činu úvěrového podvodu Nejvyšší soud ČR ve svém rozhodnutí konstatuje, že za škodu nelze bez dalšího považovat celkovou výši úvěru získaného trestným činem. Pokud pachatel tohoto trestného činu podmínky uzavřené smlouvy o úvěru plní, tj. splácí jej v dohodnutých termínech, naruší sice nemajetkové právo chráněné ustanovením trestního zákoníku o úvěrovém podvodu, nebude však možno na

straně věřitele dovodit vznik škody jako podmínku trestní odpovědnosti pachatele ve smyslu ust. § 209 odst. 4, 5, 6 trestního zákoníku.

Pro naplnění kvalifikované skutkové podstaty trestného činu úvěrového podvodu je nezbytné zkoumat výši škody, kterou pachatel poškozenému způsobil, respektive o jaký majetkový prospěch se na úkor poškozeného obohatil. Škoda zde vyjadřuje následek, jímž se rozumí porušení nebo ohrožení hodnot, které jsou objektem trestného činu, a je jí újma majetkové povahy, která v daném případě vznikne peněžnímu ústavu nebo jinému věřiteli, který pachateli úvěr vyplatil na základě jím uvedených údajů o příjmu ze zaměstnání či podnikání popř. uvedení zaměstnavatele, postavení v obchodní společnosti. Okamžik vzniku této škody se přitom časově shoduje s momentem, kdy jsou finanční prostředky pachateli předány.

V současné době v praxi je postup takový, že škoda se určuje dle vyplacené částky. Ale v případě, že je úvěr pravidelně splácen mělo by se jednat o trestný čin uvedený v odstavci 1 § 211 trestního zákoníku, tedy „*Kdo při sjednávání úvěrové smlouvy nebo při čerpání úvěru uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo podstatné údaje zamlčí, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti*“¹⁷, neboť v tomto odstavci není škoda zákonným znakem skutkové podstaty, ale postačí, když pachatel uvede nepravdivé údaje. Protiprávní jednání popsané v odstavci 1 nemůže být ve stádiu pokusu podle ust. § 21 trestního zákoníku, ale musí být dokonáno. Je to dáno tím, že pachatel nepravdivé skutečnosti buď uvede, nebo neuvede. Pokus u tohoto protiprávního jednání možný není. Škoda je znakem u kvalifikované skutkové podstaty. Pokud je úvěr splacen částečně či vůbec a škoda přesáhne hodnotu 50.000,- Kč, užije se kvalifikované skutkové podstaty trestného činu Úvěrový podvod dle ust. § 211 odst. 4), kde je řečeno, že „*Odnětím svobody na jeden rok až pět let nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 větší škodu*“¹⁸. Pokud je úvěr částečně splacen ve výroku v usnesení o zahájení trestního stíhání a později i v obžalobě popř. rozsudku musí být uvedená částečná úhrada škody. Výše škody se vypočítává na základě jednoduchého vzorce (vyplacená částka – uhrazené splátky = výše škody), ale zde se zohledňuje tzv.

---

¹⁷⁾ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník*, 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2009, str. 1896

¹⁸⁾ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník*, 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2009, str. 1896

okresní právo, neboť některé okresy, dle pokynu konkrétního státního zástupce ještě od jednotlivých splátek odečítají pojištění, úroky či poplatky, které často bývají součástí splátek, a u škody se zjišťuje konkrétní výše jistiny.

S přijetím nového trestního zákoníku účinného od 1. 1. 2010 se objevila u tohoto trestného činu nová skutková podstata a to v odstavci třetím, kde je nově zahrnuta recidiva pachatele. Uzákoněním recidivy je zřejmé, že je zde snaha zamezit opakování trestné činnosti stále jedním pachatelem. Recidiva se ověřuje při samotném vyšetřování z popisu rejstříku trestů a ke spisovému materiálu se dokládá kopie rozsudku soudu, který rozhodl o posledním trestu za stejné protiprávní jednání v posledních 3 letech.

4.2.3. Porušení při správě cizího majetku

Toto protiprávní jednání je popsáno v trestním zákoníku v § 220, kde je v odstavci 1 uvedeno, že skutková podstata je naplněna v případě, že pachatel, v našem případě zaměstnanec banky či bankovní společnosti „*poruší podle zákona mu uloženou nebo smluvně převzatou povinnost opatrovat nebo spravovat cizí majetek, a tím jinému způsobí škodu nikoli malou*“.¹⁹

Uvedení takto popsaného protiprávního jednání v trestním zákoníku má působit jako prevence a má chránit majetek všech osob, včetně bank, mající zaměstnance nebo externí subjekty s povinností ochraňovat jejich majetek, před jejich úmyslnými nebo nedbalostními útoky na tento hmotný či nehmotný majetek. Útok může být směřován proti celému majetku právnické osoby nebo třeba jen proti jeho části. Je to právní ochrana před způsobením škody. Škoda však nemusí vzniknout tím, že se majetek právnické osoby sníží, byť jen částečně, ale škoda může vzniknout i tím, že díky protiprávnímu jednání zaměstnance nedojde k oprávněně očekávanému zisku. Výše popsaného protiprávního jednání se pak může dopustit jen osoba, která svým jednáním poruší podle zákona jí uloženou povinnost nebo má smluvně převzatou povinnost opatrovat nebo spravovat cizí majetek. V komentáři prof. JUDr. Pavla Šámala

---

¹⁹⁾ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník*, 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2009, str. 1969

k trestnímu zákoníku je uvedeno, že „*Vznik škody musí být v příčinné souvislosti s porušením povinnosti opatrovat nebo spravovat cizí majetek, tj. porušení povinnosti opatrovat nebo spravovat cizí majetek musí být alespoň jednou z příčin, bez nichž by škoda nevznikla buď vůbec, nebo v takové výši, v jaké k tomu došlo.*“²⁰

Protiprávní jednání u tohoto trestného činu spočívá v tom, že pachatel způsobí škodu jinému tím, že poruší podle zákona mu uloženou nebo smluvně převzatou povinnost opatrovat nebo spravovat cizí majetek. Podstatou tohoto trestného činu je tedy jednání, kterým vzniká škoda na cizím majetku. Nevyžaduje se, aby se tím pachatel obohatil nebo obohatil někoho jiného. To může být kvalifikováno jako jiný trestný čin, např. zpronevěra.

U zaměstnanců je povinnost spravovat cizí majetek, a dbát na to, aby zaměstnavateli nebyla způsobena škoda, dána zákoníkem práce. Konkrétně je tato povinnost uvedena v ust. § 249 odst. 1 a v ust. § 301 písm. d) zákoníku práce. V § 250 odst. 1 zákoníku práce je zaměstnanci stanovena odpovědnost za škodu.

Zákonem uloženou povinnost spravovat cizí majetek mají různé osoby dle různých právních norem. Již výše uvedení zaměstnanci dle zákoníku práce, dále rodiče či opatrovníci dle zákona o rodině, členové statutárních orgánů dle Obchodního zákoníku a další. Smluvně převzatou povinnost opatrovat nebo spravovat cizí majetek mají konkrétní osoby na základě určité smlouvy. V tom se liší od povinnosti dané zákonem, ale zpravidla se opírá o příslušné zákonné ustanovení. Smluvně přebírají povinnosti např. advokát, notář nebo nájemce majetku fyzické osoby, kterému povinnost vzniká na základě smlouvy (pracovní, obchodní, občanskoprávní, smlouvy o odpovědnosti, manažerské smlouvy).

Způsoby porušení povinnosti opatrovat nebo spravovat cizí majetek můžou být různé a záleží u každého jedince na jednotlivých povinnostech, s kterými byl prokazatelně seznámen, nebo které vyplývají z jeho postavení. Zde se musí posuzovat každý případ jednotlivě.

---

²⁰⁾ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník*, 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2009, str. 1973

Aplikace skutkové podstaty podle § 220 trestního zákoníku je možná v oblasti bankovníctví, v té části, kde se prokáže jen úmyslné porušení povinnosti opatřovat nebo spravovat cizí majetek. Je tedy možné postihnout odpovědné zaměstnance bank, pokud úmyslně poruší své povinnosti dané zákonem a interními předpisy a bance způsobí škodu nikoli malou. Pokud by došlo k porušení povinnosti z nedbalosti, jednalo by se o trestný čin dle ust. § 221 trestního zákoníku, ale zde je dána podmínka značné škody, tedy ve výši 500.000,- Kč.

S ohledem na postavení pachatele se dá předpokládat, že už odhalení trestné činnosti nebude vůbec lehké. I vzhledem k tomu, že k odhalení některých trestných činů dochází i s odstupem několika let. A to i přes různá vnitřní zabezpečení a ochranu majetku jednotlivých bank spočívající např. v denní uzávěrce a inventarizaci finančních prostředků na podkladně a účtech. Při prověřování tohoto trestného činu se zkoumá, která osoba mohla spáchat daný trestný čin. Dále se zkoumá, po zjištění a ustanovení osoby, jakou zákonem danou povinnost měla tato osoba a zda jí vůbec měla a zda svým jednáním tuto povinnost porušila. Zkoumají se i interní akty poškozených organizací, kde jsou popsány jednotlivé povinnosti zaměstnanců, jak byli zaměstnanci s povinnostmi seznámeni zaměstnavatelem. Dále se zkoumají proškolení a seznámení možného pachatele se všemi vnitřními předpisy a nařízeními, které jsou určeny pro jeho postavení, a kde jsou uvedeny povinnosti této osoby při správě jí svěřeného majetku či jeho části a forma zavinění.

5. Kriminalita v oblasti pojišťovnictví

V této části, je popsáno pojišťovnictví, jeho definice, čím se zabývá a formy trestné činnosti proti pojišťovnám.

5.1. Pojišťovnictví

Pojišťovny jsou dalšími podnikatelskými subjekty - právnické osoby, které na trhu nabízejí své služby v oblasti finančnictví. V současné době jich na trhu v České republice funguje několik a to českých i zahraničních. Základní právní úprava pro pojišťovny je zakotvena v zákoně č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů, který byl rekodifikován zákonem č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, v účinnosti od 1. ledna 2011, (dále jen zákon o pojišťovnictví) a zákon č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě.

Ke vzniku pojištění vedla potřeba pomoci proti důsledkům náhodných událostí. Na rozdíl od bank není jejich hlavní službou ochraňovat peníze věřitelů – vkladatelů, a popř. tento rozšiřovat a navyšovat, ale vytvořit finanční rezervy pro pomoc svým klientům při mimořádných událostech, které je potkaly. Jejich pomoc spočívá zejména ve finanční pomoci vyplacené právnickým či fyzickým osobám na základě jejich smluvního vztahu.

Pojišťovnictví je součástí finanční úvěrové soustavy, která se specializuje na pojistnou ochranu majetku a zdraví a tvorbu rezerv. Tato oblast finančních činností se také specializuje na správu speciálních peněžních fondů a rezerv, které jsou spravovány institucemi svého druhu. Hlavním účelem systému pojišťovnictví je, prostřednictvím peněžního pojistného fondu, zabezpečit finanční krytí očekávaných či náhodných událostí. Obecně můžeme pojišťovnictví definovat několika způsoby.

Pojišťovnictví je nevýrobní odvětví tržní ekonomiky, které se zabývá pojišťovací činností, zajišťovací činností a jinými činnostmi dle příslušného zákona.²¹

Pojišťovnictví respektive pojišťovnické právo můžeme chápat jako soubor právních norem regulující společenské vztahy, které vznikají, realizují se a zanikají v procesu tvorby a užívání pojistných fondů.²²

„Pojištění je samostatný právní poměr, v němž se jedna strana zavazuje k jednorázové nebo opakujícím se platbám druhé straně uzavírající takové pojistné smlouvy plánovitě a ve velkém počtu, která za to při nastoupení určitých jevů nezávislých na vůli zúčastněných musí poskytnout smluvené protiplnění oprávněnému, a to nejvýše v maximální částce pojištěného rizika.“²³

Pojištění rozdělujeme podle:

1) formy vzniku pojištění

- a) dobrovolné pojištění – smluvní dohoda např. pojištění majetku
- b) povinné pojištění – povinnost jej uzavřít např. pojištění odpovědnosti za škodu při provozu motorových vozidel, pojištění notářů, advokátů, lékařů
- c) zákonné pojištění - druh pojištění, jehož vznik není podmíněn existencí pojistné smlouvy. Jedná se například o úrazové pojištění zaměstnanců pro případ poškození zdraví úrazem nebo nemocí z povolání

2) pojistných odvětví

- a) podle způsobu tvorby rezerv – neživotní pojištění pro případ, že nastane neočekávaná pojistná událost a v jaké výši

---

²¹) ČEJKOVÁ, V., MARTINOVIČOVÁ, D., *Pojišťovnictví*. Brno: Masarykova univerzita, 2004, s.80

²²) MRKÝVKA, P. a kol. *Finanční právo a finanční správa* 1. díl Brno: Masarykova univerzita, 2004 str. 256

²³) BALOUN V., *Finanční kriminalita*, Institut pro kriminologii a sociální prevenci, studie úkolu Výzkum ekonomické kriminality, Praha 2004 str. 92

- b) rezervotvorné životní pojištění, jehož znakem je to, že se cíleně vytváří rezerva např. životní pojištění
- c) podle předmětu pojištění - pojištění majetku, pojištění osob, pojištění odpovědnosti za škodu.
- d) podle účelu pojištění - pojištění škodové - náhrada škody vzniklé v důsledku pojistné události
- e) pojištění obnosové - v případě vzniku pojistné události, zisk předem dohodnutého obnosu, jehož velikost není závislá na rozsahu vzniklé škody.

3) délky trvání pojištění

- a) krátkodobé pojištění sjednané na období kratší než jeden rok,
- b) dlouhodobé pojištění sjednané na dobu jeden rok, déle než jeden rok a na dobu neurčitou

Služby pojišťoven jsou založeny na principu pomoci. Libovolný subjekt – fyzická či právnická osoba, která se rozhodne využít služby pojišťovny, osloví jednu z pojišťoven, kterou si vybral na základě jí nabízených podmínek a uzavře s ní smlouvu. Jde především o zajištění finanční pomoci u soukromého nebo firemního majetku popř. o poskytnutí pomoci s jeho obnovou v případě mimořádné události nebo o finanční kompenzaci při újmě na zdraví. Subjekt poté odvádí paušální platby pojišťovně dle dohodnutých smluvních podmínek a pojišťovna, pokud je naplněna pojistná událost, potom zpětně vyplatí subjektu finanční plnění. Jde především o poškození majetku fyzických či právnických osob nebo o újmu na zdraví či smrt u osob při živelných pohromách, u dopravních nehod, neštěstí v rámci pracovních povinností, neúmyslného poškození majetku jiného při různých činnostech, při újmě na zdraví při sportovních či pracovních činnostech atd.

Právě finanční plnění bývá jediným objektem trestné činnosti u nabízených služeb pojišťoven. Pachatelům trestné činnosti jde o to, aby finanční plnění, na které mají dle smluvních podmínek nárok, bylo co největší a popř. pojišťovna vyplatila finanční sumu, která převyšuje škodu skutečně způsobenou, pokud vůbec nějaká škoda vznikla a celá pojistná událost není smyšlená.

Majetek pojišťoven je chráněn nejen v trestním zákoníku, kde je popsáno protiprávní jednání pachatele, ale je také chráněn v zákoně č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě, neboť tento zákon umožňuje pojišťovnám odstoupit od pojistné smlouvy a to ze zákonem uvedených podmínek, které jsou popsány v § 23 a v § 24 tohoto zákona nazvaných Odstoupení, kde přímo v § 24 je uvedeno že,

„(1) Nestanoví-li zákon jinak, může pojistitel plnění z pojistné smlouvy odmítnout, jestliže

a) příčinou pojistné události byla skutečnost, o které se dozvěděl až po vzniku pojistné události a kterou nemohl zjistit při sjednávání pojištění nebo jeho změně v důsledku úmyslně nebo z nedbalosti nepravdivě nebo neúplně zodpovězených písemných dotazů, a jestliže by při znalosti této skutečnosti v době uzavření pojistné smlouvy tuto smlouvu neuzavřel, nebo ji uzavřel za jiných podmínek, nebo

b) oprávněná osoba uvede při uplatňování práva na plnění z pojištění vědomě nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje týkající se rozsahu pojistné události nebo podstatné údaje týkající se této události zamlčí.

(2) Dnem doručení oznámení o odmítnutí pojistného plnění pojištění zanikne.“²⁴

Je zde tedy právně upravena možnost pojišťovny chránit svůj majetek v případě pojistného plnění a od tohoto plnění odstoupit, jestli při prověřování pojistné události dojde ke zjištění nesrovnalostí nebo se zjistí, že k události došlo jinak, než je uvedeno při uplatnění pojistného plnění. To, že si pojišťovny chrání svůj majetek i svým interním šetřením, je už několika lety ověřená a zaběhlá praxe a pojišťovny této ochrany využívají. Svým interním šetřením pojišťovny ušetřily vysoké částky, které by jinak vyplatily na pojistném plnění. Vyplývá to i z tabulek uvedených v příloze č. 3 této bakalářské práce. Ne zřídka se stává, že osoby provádějící vyšetřování pro konkrétní pojišťovnu jsou bývalý policisté se zkušenostmi z vyšetřování na oddělení hospodářské kriminality.

---

²⁴⁾ ČESKO. ASPI – elektronická sbírka zákonů, zákon č. 37/2004 Sb. ze dne 17. prosince 2003 o pojistné smlouvě a o změně souvisejících zákonů

5.2. Trestné činy v pojišťovnictví

Trestnou činností v pojišťovnictví je možné spáchat v případě, kdy pachatel naplní svým jednáním skutkovou podstatu popsanou v ust. § 210 trestního zákoníku. V trestním zákoníku v odstavci 1 uvedeného paragrafu je uvedeno, „*Kdo uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo podstatné údaje zamlčí*

a) v souvislosti s uzavíráním nebo změnou pojistné smlouvy,

b) v souvislosti s likvidací pojistné události, nebo

c) při uplatnění práva na plnění z pojištění nebo jiné obdobné plnění...“²⁵

bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty“.²⁶ Tedy v jediném odstavci je popsáno několik způsobů, jak se může osoba dopustit tohoto trestného činu. Což je rozdíl proti několika trestným činům v oblasti bankovníctví.

5.2.1. Pojistný podvod

Potřeba právní úpravy pojistného podvodu v právním řádu České republiky vyplynula ze stoupající kriminality v této oblasti. Důvody, které vedou pachatele k páčání pojistných podvodů, jsou různé. Mezi nejčastější příčiny se řadí především vlastní zisk. Páčení pojistných podvodů zjednodušuje pomalé a nefunkční vymáhání zákona, růst konkurence v pojišťovnictví a s tím související nárůst nových služeb, počtu zaměstnanců, agentů a makléřů a tlak na zkracování doby likvidace. Přispívá také k tomu organizovanost pachatelů, změna mentality, ekonomická krize, popř. recese či zadluženost občanů, růst nezaměstnanosti nebo vývoj civilizace. Hlavním důvodem je vždy získání finančního prospěchu, zisku. Pachatelé často mají pocit, že za pojištění platí mnoho, a proto na něm chtějí vydělat. Pokud platí pojišťovně, očekávají, že musí

---

²⁵) ŠÁMAL, P. a kol., *Trestní zákoník*, 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2009, str. č. 1877

²⁶) ŠÁMAL, P. a kol., *Trestní zákoník*, 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2009, str. č. 1877

také oni dostat nějakou finanční částku od pojišťovny, alespoň svůj vklad do pojištění, ale bude lepší, aby získali i více, a to vede k páchání pojistných podvodů. Motivem k protiprávnímu jednání může být i fakt, že osoba uplatňující pojistné plnění zjistí, že na něj nemá nárok vzhledem k typu pojištění nebo smluvním podmínkám pojistné smlouvy. Výhodou pojistného podvodu je to, že již od počátku je znám pachatel, jeho totožnost a pobyt. Prověřuje se jen jeho skutečné protiprávní jednání, a zda byly naplněny znaky trestného činu.

Skutková podstata trestného činu pojistného podvodu byla do trestního zákona poprvé zavedena novelou trestního zákona č. 253/1997 Sb., tak jako Úvěrový podvod, a rozšířila tak skutkovou podstatu trestného činu podvodu podle § 250 trestního zákona účinného do 31. 12. 2009. Trestného činu pojistného podvodu se podle ust. § 250a trestního zákona dopustil ten, *„Kdo při sjednávání pojistné smlouvy nebo při uplatnění nároku na plnění z takové smlouvy uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo podstatné údaje zamlčí, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty“*.²⁷

S účinností nového trestního zákoníku došlo v právní úpravě skutkové podstaty pojistného podvodu k významným změnám, když základní skutková podstata tohoto trestného činu byla zcela změněna. Podle ust. § 210 trestního zákoníku účinného od 1. 1. 2010 se trestného činu pojistného podvodu dopustí kdokoliv jednáním, které je popsáno výše.

A k této nové skutkové podstatě byla zakotvena, tako druhá základní skutková podstata, a to v § 210 odst. 2 trestního zákoníku, dle kterého se pojistného podvodu dopustí také ten, *„kdo v úmyslu opatřit sobě nebo jinému prospěch vyvolá nebo předstírá událost, s níž je spojeno právo na plnění z pojištění nebo jiné obdobné plnění, nebo stav vyvolaný pojistnou událostí udržuje, a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou.“*²⁸

---

²⁷⁾ ČESKO. ÚZ, *Trestní předpisy*, Ostrava: nakladatelství Sagit k 1. 7. 2008, str. č. 60,

²⁸⁾ ŠÁMAL, P. a kol., *Trestní zákoník*, 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2009, str. č. 1877

Pojistná smlouva je dvoustranný právní úkon, na jehož základě vzniká smluvní pojištění fyzických nebo právnických osob. Vymezuje základní závazky pojistitele (pojišťovny) a pojistníka jako vzájemně zavázaných subjektů a určitou vzájemnou provázanost jejich plnění.

Pojistný podvod je trestným činem namířeným proti majetku. Ustanovení v trestním zákoníku chrání společnost jen před určitým zvláštním typem podvodného jednání. Jedná se o speciální skutkovou podstatu k obecnému podvodu v ust. § 209 trestního zákoníku, což znamená, že jsou-li naplněny jeho znaky, ustanovení o obecném podvodu se nepoužijí. Pokud hodnotíme skutkovou podstatu pojistného podvodu, jedná se o speciální skutkovou podstatu odpovídající charakteristice podvodů s tím, že předmětem útoku je zde vždy pojistitel (pojišťovna) a pachatelem tohoto trestného činu může být pojištěný. Ke spáchání tohoto trestného činu dochází pouze v případě, že je mezi subjekty uzavřena pojistná smlouva. Není vyloučeno, aby pachatelem pojistného podvodu byl zaměstnanec pojistitele, který při tomto jednání zneužívá své dokonalé znalosti produktu pojistitele. V tomto případě je většinou spolupachatelem trestného činu pojistného podvodu pojištěný nebo i pojistník. Trestný čin pojistného podvodu proto můžeme rozdělit z pohledu vyšetřování podle osoby pachatele na vnější nebo vnitřní pojistný podvod.

U vnějšího pojistného podvodu je pachatelem pojistník či pojištěný, tj. osoba, která nemá žádného spolupachatele mezi zaměstnanci pojišťovny. Tento pachatel uvádí pojistitele v omyl při uzavírání pojistné smlouvy či při uplatňování nároku na pojistné plnění vyplývající z pojistné smlouvy. U vnitřního pojistného podvodu je pachatelem zaměstnanec pojišťovny nebo její „externí pracovník“, který se obvykle dopouští trestného činu ve spolupachatelství nebo ve formě účastenství s pojištěným. To záleží na individuálním posouzení případu. Pachatel v tomto případě využívá znalosti prostředí a činnosti pojišťovny a třeba i nedokonalosti pojistného produktu. Domnívám se, že vzhledem k charakteru páchaní trestné činnosti jsou tyto podvody závažnější, způsobují větší škody a jsou hůře odhalitelné.

U základní skutkové podstaty uvedené v odstavci prvním se nevyžaduje způsobení škody na majetku, k trestnosti činu pachatele postačí nepravdivé uvedení, popř. zatajení, podstatných údajů pro pojistnou smlouvu nebo pro posouzení nároku na pojistné plnění, anebo samotné způsobení pojistné události či její udržování v úmyslu zvýšit vzniklou škodu. Jedná se o právní ochranu cizího majetku při sjednávání

pojistných smluv, likvidací pojistných událostí a vypláčení pojistného plnění. U základní skutkové podstaty v odstavci druhém je škoda základním znakem skutkové podstaty a to škoda nikoli malá. Je zde tedy zřejmá ochrana majetku pojišťoven poskytujících pojistné plnění.

Existuje několik způsobů páchaní pojistného podvodu. Nejčastěji mezi ně patří uvedení nepravdivých dat nebo zatajení údajů při sjednávání pojistné smlouvy, například zdravotního stavu, velikosti rizika, skutečného zabezpečení apod. Dalšími způsoby je úmyslné způsobení škody při události (např. poškození majetku při autonehodě, předstírané vloupání či krádež atd.), která je prezentována jako událost náhodná, při které vzniká nárok na pojistné plnění na základě pojistné smlouvy. Zde je cílem získat pojistné plnění. Pojistný podvod lze spáchat také úmyslným nadhodnocením náhodně vzniklé škody, kdy při uzavírání pojistné smlouvy dojde k nadhodnocení majetku ať už doložením neplatných dokladů nebo nadhodnocením „odborným vyjádřením“. Nakonec sem patří také typické pokusy protiprávního jednání, spočívající v pojištění již poškozené věci jako nové (např. havarovaného vozidla). Velice časté jsou také různé kombinace těchto jednání.

Podle České asociace pojistitelů přibývá pojišťovacích podvodů. Pojišťovny rok od roku zjišťují a vyšetřují více pokusů o pojistné podvody a podávají více trestních oznámení na různé osoby. Podvádět se snaží soukromé osoby, ale i podnikatelé. Na úseku pojistných podvodů vznikají zločinné organizace, které se pojistnými podvody i živí. Ze statistik poskytovaných Českou asociací pojišťoven je zřejmé, že nejvíce podvodů je s motorovými vozidly. Typické bývá fingování a navyšování škody či předstírané krádeže vozidel.

Šetření pojistných podvodů je složité z hlediska důkazů. Mimo výpovědi jednotlivých svědků ke konkrétnímu případu se k usvědčení dokládají listinné důkazy, které potvrzují či vyvrací podvodné jednání. Může se jednat o kopie smluv, fotografie, lékařské zprávy, vždy záleží na okolnostech případu. Velice často, zejména u dopravních nehod, se přibírá znalec ke zkoumání příčiny dopravní nehody, a zda k ní skutečně došlo, tak jak tvrdí pojištěný žádající pojistné plnění. Nezřídka se stává, že zkoumání znalce bývá rozhodující pro usvědčení pachatele. V současné době znalci zkoumají průběh nehody ve speciálních počítačových programech, kam se zadávají vstupní hodnoty před nehodou, a program pak vyhodnotí, zda k nehodě skutečně mohlo

dojít tak, jak tvrdí účastníci. Znalci se přibírají i k vyčíslení hodnoty poškozeného majetku atd. V současné době se používají i audionahrávky poskytnuté pojišťovnou, kde je zaznamenáno telefonické oznámení pojistné události žadatelem o pojistné plnění.

6. Postup při vyšetřování hospodářské trestné činnosti

Jak je již uvedeno, finanční kriminalita je kriminalita latentní. Trestné činy bývají dlouhou dobu neodhaleny. Následky finanční kriminality se objevují často až po několika měsících, ne-li letech. Zejména latence ovlivňuje postup při vyšetřování, které bývá zdlouhavé. Není snadné s odstupem doby zajistit všechny stopy a důkazy.

Nejčastější podněty o spáchání tohoto druhu trestné činnosti pochází od poškozených občanů nebo firem. Jen v minimální míře se jedná o vlastní zjištění policejními orgány nebo např. o anonymní oznámení. Oznámení o možném spáchání trestné činnosti jsou prověřována orgány trestního řízení zejména policejními orgány.

Samotné odhalování finanční kriminality je obtížné z hlediska dokazování. K odhalení této trestné činnosti je třeba zajistit dostatek důkazů a stop prokazujících vinu pachatele.

Stopy u této trestné činnosti jsou:

1. Paměťové
2. Listinné
3. Věcné

Ad 1.

Paměťové stopy mohou být zejména u podvodů jedinými stopami. Jejich zajištění probíhá formou výslechu. Jedná se o převedení poznatků svědků, poškozených, podezřelých, obviněných nebo zúčastněných osob, které získali svými smyslovými orgány do písemné podoby. Ve výslechu musí být uvedeny všechny skutečnosti, které jsou osobám známy o prověřovaném nebo vyšetřovaném případě. Musí být zaznamenán výroky a konání všech zúčastněných osob, aby byl řádně zjištěn úmysl, následky jednání, žádosti, reakce ostatních osob. Není ojedinělé, že soudy v České republice řeší případy, kde se jedná o tzv. tvrzení proti tvrzení a je zde obtížné rozhodnout o vině či nevině.

Jako paměťové stopy slouží především výslechy:

a) výslech obviněného – obviněný může uvádět cokoli, tedy do výslechu může uvádět vše, co uzná za vhodné, může lhát i uvádět pravdu a popsat skutek tak, jak se skutečně

stal. Jediná povinnost obviněného je ta, že nesmí nikoho křivě obvinít. Na výslech obviněného je třeba se pečlivě připravit a předkládat důkazy tak, aby obviněný trestnou činnost doznal. Doznání obviněného je jeden z hlavních důkazů.

b) výslech svědka, poškozeného – osoba, která svými smysly vnímala protiprávní jednání a svojí výpovědí může objasnit trestnou činnost. Svědek má povinnost uvádět jen pravdivé údaje, jinak se vystavuje trestnímu stíhání za křivou výpověď. Informace, které svědek nebo poškozený poskytne, se musí pečlivě prověřit.

Ad. 2.

Listinné důkazy, přičemž se jedná o smlouvy, dohody, směnky, potvrzení o vydání či přijetí hotovosti, bankovní výpisy apod. nebo jejich napodobeniny či padělky jsou důležité pro rozhodnutí v prověřovaném případě. Na jejich základě lze zjistit, zda došlo k porušení trestní normy a jedná se o trestný čin, nebo zda se ve vztahu uzavřeném na základě smluv jedná pouze o soukromoprávní delikt. Finanční kriminalita je specifická tím, že řada deliktů porušujících trestní zákoník je vázána na tzv. blanketní normy. Je třeba zjistit, jaké právní normy a povinnosti z nich vyplývající byly porušeny a zda došlo ke spáchání trestného činu.

U některých případů ze smluv vyplývají pravomoci a odpovědnost jednotlivých osob a jejich přímá či nepřímá souvislost se spácháním trestného činu a s jeho následky.

Ad. 3.

Věcné důkazy se v oblasti finanční kriminality objevují minimálně. Mohou být jimi např. padělané peníze, razítka sloužící k podpisům podvrhů, padělaných potvrzení nebo smluv ve výjimečných případech se podaří zajistit audiovizuální nahrávky. Takovéto věci se často stávají předmětem ohledání a lze je zajistit jen dle ustanovení trestního řádu.

Úmysl pachatele se prokáže výběrem získaných finančních prostředků z účtu nebo úhradou prostřednictvím platební karty v obchodě. Nezřídka bývá dokazování založeno na svědeckých výpovědích podložených listinnými důkazy. Hlavními důkazy bývají svědecké a listinné důkazy a jejich vzájemná symbióza a podpora. Existují

listinné důkazy v podobě zaznamenaných transakcí a plateb, výpisů z účtů, pokladních dokladů, uzavřených smluv s dohodnutými obchodními podmínkami a povinnostmi apod., ale výpovědi k nim jsou z hlediska vysvětlení a pochopení celé věci stěžejní, zvláště když spolu korespondují.

K prokázání protiprávního jednání pachatele je občas nutné přibrat znalce, především z oboru písmoznalectví, k určení pravosti podpisů a platnosti smluv, nebo se souhlasem státního zástupce prolomit bankovní tajemství. To vše k potvrzení nebo vyvrácení výpovědi poškozených, svědků, a podezřelých. V praxi se ještě příkládá opis rejstříku trestů nebo kopie návrhu na obžalobu ze starších spisů, aby byla zřejmá minulost pachatele, pokud se již podvodů v minulosti dopustil.

Pro samotné vyšetřování jsou důležité listinné podklady poskytnuté poškozenou organizací v podobě zákonných a interních norem s datem jejich seznámení a přesné vyčíslení škody, která byla způsobena. Důležitá jsou i podaná vysvětlení zainteresovaných osob. Přehledy o příjmech a výdajích, které účtovala podezřelá osoba a v dnešní době i výstupy z informačních technologií o všech transakcích, přístupech a provedených operacích.

Po nashromáždění všech důkazů policejním orgánem je zahájeno trestní stíhání konkrétní osoby. To však jen za předpokladu, že policejní orgán uzná získané důkazy za dostatečné a je zřejmé, že trestného činu se dopustila ta osoba, proti které je zahájeno trestní stíhání. Dalším krokem je podání návrhu na obžalobu ke státnímu zástupci, který rozhodne o podání obžaloby k soudu. U soudu se rozhodne o vině či nevině pachatele a to právě na základě nashromážděných důkazů a výsledků.

7. Ochrana majetku společností v oblasti bankovníctví a pojišťovnictví

V úvodu je uvedeno, že jedním z cílů této práce je zjistit či ověřit, zda právní ochrana majetku obchodních společností podnikajících v oblasti bankovníctví a pojišťovnictví je dostatečná.

Jak je uvedeno výše jedním z prvních kroků právní ochrany obchodních společností z oblasti bankovníctví a pojišťovnictví bylo zavedení nových skutkových podstat v trestním zákoně novelou č. 253/1997 Sb., kterým byly zavedeny, mimo jiné, nové trestné činy úvěrový podvod a pojistný podvod. Další legislativní změnou v oblasti finanční kriminality byla rekodifikace trestního zákona a účinnost nového trestního zákoníku od 1. 1. 2010, kde byla nově zavedena trestnost recidivy u podvodu, pojistného podvodu a zpronevěry. Jako zatím poslední změna je schválení zákona o trestní odpovědnosti právnických osob, kterým nastala v trestní odpovědnosti velká změna, neboť nemusí být potrestána jen fyzická osoba, ale přímo celá obchodní společnost.

Platná legislativa umožňuje, aby byl veden tzv. registr dlužníků, tedy registr osob, které v současné době dluží, nebo v minulosti dlužily různým bankovním ústavům. V registru jsou uvedeni dlužníci, kteří spláceli s prodlením nebo nespláceli vůbec. V registru jsou uvedeni i osoby, které úvěr splácely a splatily jej celý, přesto z nějakého důvodu bylo zjištěno, že při žádosti o úvěr uvedly nepravdivé údaje a dopustily se tím trestného činu úvěrový podvod.

Podobný registr je i v oblasti pojišťovnictví, neboť jim to umožňuje zákon o pojišťovnictví, kde je v § 129 odst. 6 uvedeno, že *„Za účelem prevence a odhalování pojistného podvodu a dalšího protiprávního jednání se pojišťovny vzájemně informují a sdílejí informace o skutečnostech týkajících se pojištění fyzických a právnických osob a jeho zprostředkování, včetně informací o zmocněncích účastníků pojištění a dalších osobách zúčastněných na škodné nebo pojistné události, a to i prostřednictvím právnické osoby, která není pojišťovnou, zajišťovnou ani*

*pojišťovacím zprostředkovatelem.*²⁹ Jedná se především o preventivní ochranu majetku pojišťoven, proti osobám, které se v minulosti již dopustily pojistného podvodu. Česká asociace pojišťoven (dále jen ČAP) zveřejňuje úspěšnost boje proti pojistným podvodům a i mediálně se netají tím, že pojišťovny v boji proti této trestné činnosti spolupracují. Je to forma prevence, tedy boje proti trestné činnosti. Jak je uvedeno na stránkách ČAP *„Pro ještě intenzivnější boj s pojistným podvodem nově využijí pojišťovny zákonnou možnost výměny informací o protiprávním jednání prostřednictvím Systému pro výměnu informací o podezřelých okolnostech (SVIPO), provozovaného ČAP. „Cílem SVIPO není nahradit dosud užívané systémy a metody na úrovni jednotlivých pojišťoven, ale systematicky odhalovat podvody, které jsou páčány napříč trhem, a doplnit tak v současné době využívané metody,“ říká Tomáš Sikora, výkonný ředitel ČAP, a doplňuje: „Jedná se o takové podvody, které se z pohledu jedné pojišťovny nemusí na první pohled jevit podezřele a k jejich odhalení je třeba mít informace o škodách daného subjektu u jiných pojistitelů.“ Systém bude zpočátku detekovat podvody v oblasti pojištění motorových vozidel, nicméně v plánu je jeho využití i v dalších oblastech pojištění.*³⁰

K ochraně obchodních společností z oblasti bankovníctví a pojišťovnictví přispívají i společnosti samotné a to jejich vnitřními obrannými mechanismy, např. výše uvedenými registry. Obchodní společnosti bojují proti finanční kriminalitě, neboť škody, které jsou jim způsobeny, jsou vysoké a společnosti tím přichází o své zisky a v případě zjištění pachatele je vymahatelnost a návratnost způsobené škody na nízké úrovni nebo téměř nulové. Společnosti bojují proti finanční kriminalitě pomocí zdokonalujícího se zabezpečení, pokroku v technice, modernizací výpočetní techniky a zabezpečovacích systémů. Zejména v oblasti pojišťovnictví je obecně známo, že pojišťovny mají své odborníky nebo celé týmy na zjišťování pojistných podvodů.

Jak vyplývá ze zprávy ČAP *„Hodnota pojistných podvodů odhalených pojišťovnami v loňském roce (2011) dosáhla hranice bezmála 840 milionů Kč. Specializované útvary pojišťoven prošetřovaly v loňském roce přes 6 600 podezřelých*

---

²⁹) ČESKO. Zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví

³⁰) Pojišťovny mají nový nástroj na boj s podvodníky [on-line]. 2012, [cit. 2012-03-21]. Dostupný z http://www.cap.cz/ItemF.aspx?list=DOKUMENTY_01&view=pro%20web%20tiskove%20zpravy

*škodních událostí, o 30 % více než v roce 2010. Celková výše hodnoty prokázaných pojistných podvodů významně stoupla z předloňských 625 milionů Kč o celých 34 %.*³¹

Výpočetní technika přispívá i k evidenci jednotlivých společností o osobách, kterým byly poskytnuty úvěry a jak tyto osoby své závazky plní, popř. zda proti některým osobám bylo podáno trestní oznámení pro podezření ze spáchání úvěrového podvodu a jak bylo toto trestní oznámení orgány činným v trestním řízení ukončeno, zda žalobou a odsouzením nebo zda se nejednalo o trestný čin. Tyto informace si pojišťovny ukládají do svých databází a popř. i předávají pomocí registrů, jak je již v této kapitole uvedeno.

V tabulkách uvedených na následujících stránkách je znázorněn přehled nápadu trestné činnosti a finanční kriminality na Územním odboru Policie České republiky v České Lípě (dále jen okr. Česká Lípa)³², který byl vybrán jako vzorek ke zkoumání.

Z uvedených tabulek je zřejmé, že počet oznámených a zjištěných trestných činů z oblasti finanční kriminality v posledních čtyřech letech na okr. Česká Lípa klesá. Z toho lze usoudit, že současná právní ochrana majetku obchodních společností z oblasti bankovníctví a pojišťovnictví společně s vnitřními obrannými mechanismy těchto společností je dostačující. Svým dílem k tomu přispívá i již zmíněná prevence, spolupráce pojišťoven či bank s Policií ČR, více jak nadpoloviční objasňování, tedy zjišťování pachatelů této trestné činnosti ze strany Policie České republiky v České Lípě, a jejich následné tresty.

S obrazem statistik zjištěných Policií České republiky zcela nekorespondují statistické údaje, které pro vlastní potřebu vede ČAP. Dle zjištění této asociace počet zjištěných pojistných podvodů stoupá a současně s tím stoupá i výše škody způsobené pojišťovnám. Nutno podotknout, že statistiky ČAP zahrnují údaje na celorepublikové úrovni. Rozdílnost údajů může pramenit např. ze zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, kde je ustanoveno, že dopravní nehody, při nichž vznikne škoda nižší, než 100.000,- Kč se nemusí hlásit policii a pojišťovny si provádí vlastní

---

³¹⁾ Aktuality [on-line] 2012, [cit. 31. března 2012] dostupný z <http://www.cap.cz/News.aspx?list=vweb/Aktuality&aktualita=73>

³²⁾ INTRANET PČR: http://essk.pcr.cz/essk/_sest_root.asp [on-line]

šetření. Neexistuje statistika, ze které by bylo zřejmé, kolik pojistných podvodů pojišťovny ohlašují Policii ČR k prošetření.

Tabulka 2: Celkový přehled³³

	Trestné činy celkem	Trestné činy hosp. tr. činnosti	Úvěrový podvod	Pojistní podvod	Porušení při správě cizího majetku
2008	4.655	586 (12,59%)	253 (43,17%)	5 (0,85%)	5 (0,85%)
2009	4.434	397 (8,95%)	82 (20,65%)	6 (1,51%)	3 (0,76%)
2010	4.037	313 (7,75%)	47 (15,01%)	5 (1,60%)	1 (0,31%)
2011	3.716	248 (6,67%)	28 (11,29%)	3 (1,20%)	1 (0,40%)

Tab. 2: Poměr spáchaných trestných činů hospodářské trestné činnosti v Územním odboru Policie ČR Česká Lípa k celkové trestné činnosti a poté poměr vybraných trestných činů z finanční kriminality. (V závorce uvedeno procento trestných činů, které činí poměr hospodářské trestné činnosti k celkové trestné činnosti a poměr jednotlivých trestných činů k hospodářské trestné činnosti)

Tabulka 3: Hospodářské trestné činy celkem a jejich objasněnost³⁴

ROK	Hospodářské trestné činy celkem	objasněno
2008	586	367 (62,62 %)
2009	397	201 (50,63%)
2010	313	142 (45,37%)
2011	248	133 (53,63%)

Tab. 3: vyjadřuje počet nahlášených trestných činů a počet objasněných trestných činů. V závorce vyjádřena objasněnost v procentech

³³) vlastní sestavení

³⁴) vlastní sestavení

Tabulka 4: Počet zjištěných či oznámených úvěrových podvodů a jejich objasněnost³⁵

ROK	úvěrové podvody	Objasněno
2008	253	214 (84,58%)
2009	82	58 (70,73%)
2010	47	31 (65,96 %)
2011	28	21 (75%)

Tab. 4: vlastní tabulka - vyjadřuje počet zjištěných úvěrových podvodů v jednotlivých letech a počet objasněných úvěrových podvodů. V závorce vyjádřena objasněnost v procentech

Tabulka 5: Počet zjištěných či oznámených Porušení při správě cizího majetku a jejich objasněnost³⁶

ROK	Porušení při správě cizího majetku	objasněno
2008	5	4 (80%)
2009	3	0
2010	1	1 (100%)
2011	1	1 (100%)

Tab. 5: vlastní tabulka - vyjadřuje počet zjištěných Porušení při správě cizího majetku v Územním odboru Policie ČR Česká Lípa v jednotlivých letech a počet objasněných případů. V závorce vyjádřena objasněnost v procentech

---

³⁵) vlastní sestavení

³⁶) vlastní sestavení

Tabulka 6: Počet zjištěných či oznámených pojistných podvodů a jejich objasněnost³⁷

ROK	Pojistné podvody	objasněno
2008	5	3 (60,0%)
2009	6	2 (33,3%)
2010	5	5 (100%)
2011	3	3 (100%)

Tab. 6: vlastní tabulka - vyjadřuje počet zjištěných pojistných podvodů v Územním odboru Policie ČR Česká Lípa v jednotlivých letech a počet objasněných případů. V závorce vyjádřena objasněnost v procentech

Statistiky České asociace pojišťoven:

Tabulka 7: Všechny šetřené případy pojistných podvodů ve specifikovaných oborech pojištění 2009³⁸

Obor pojištění	Počet případů	Výše nárokováných plnění v tis. Kč	Výše prokázané Hodnoty v tis. Kč
Pojištění vozidel	3 110	719422	358585
Pojištění přepravy	28	39263	3803
Pojištění majetku a odpovědnosti	817	443868	237868
Pojištění osob	523	44951	30672
Celkem	4478	1247504	630928

Tab. 7: Tabulka České asociace pojišťoven – v tabulce je uvedeno množství případů, které byly prověřovány jako pojistný podvod v roce 2009, výše částky, která byla nárokována na proplacení a výše částky, u které bylo prokázáno, že se jedná o pojistný podvod.

³⁷⁾ vlastní sestavení

³⁸⁾ Tisková zpráva české asociace pojišťoven [on-line]

http://www.cap.cz/ItemF.aspx?list=DOKUMENTY_01&view=pro+web+tiskov%C3%A9+zpr%C3%A1vy

Tabulka 8: Všechny šetřené případy pojistných podvodů ve specifikovaných oborech pojištění 2010³⁹

Obor pojištění	Počet případů	Výše nárokovaných plnění v tis. Kč	Výše prokázané Hodnoty v tis. Kč
Pojištění vozidel	3 211	593 969	302 904
Pojištění přepravy	21	8 490	6 353
Pojištění majetku a odpovědnosti	967	460 324	268 517
Pojištění osob	943	63 378	47 213
Celkem	5 142	1 126 161	624 987

Tab. 8: Tabulka České asociace pojišťoven – v tabulce je uvedeno množství případů, které byly prověřovány jako pojistný podvod v roce 2010, výše částky, která byla nárokována na proplacení a výše částky, u které bylo prokázáno, že se jedná o pojistný podvod.

Tabulka 9: Všechny šetřené případy pojistných podvodů ve specifikovaných oborech pojištění 2011⁴⁰

Obor pojištění	Počet případů	Výše nárokovaných plnění v tis. Kč	Výše prokázané Hodnoty v tis. Kč
Pojištění vozidel	4 728	627142	329730
Pojištění přepravy	17	4018	1317
Pojištění majetku a odpovědnosti	891	895933	425569
Pojištění osob	1046	84555	82461
Celkem	6682	1611648	839077

Tab. 9: Tabulka České asociace pojišťoven – v tabulce je uvedeno množství případů, které byly prověřovány jako pojistný podvod v roce 2011, výše částky, která byla nárokována na proplacení a výše částky, u které bylo prokázáno, že se jedná o pojistný podvod.

³⁹⁾ Tisková zpráva české asociace pojišťoven [on-line]
http://www.cap.cz/ItemF.aspx?list=DOKUMENTY_01&view=pro+web+tiskov%C3%A9+zpr%C3%A1vy [on-line]

⁴⁰⁾ Tisková zpráva české asociace pojišťoven [on-line]
http://www.cap.cz/ItemF.aspx?list=DOKUMENTY_01&view=pro+web+tiskov%C3%A9+zpr%C3%A1vy [on-line]

8. Příklady z praxe

V této části jsou uvedeny 2 příklady z praxe k popsaným trestným činům.

8.1. Příklad z praxe k trestnému činu v oblasti bankovníctví

Na oddělení hospodářské kriminality se v roce 2011 prověřoval v přípravném řízení případ týkající se úvěrového podvodu ve výši 2.000.000,- Kč. Ještě v průběhu roku 2011 byl případ předán do vyšetřování a později byla podána Okresním státním zastupitelstvím v České Lípě žaloba proti třem osobám. Do současné doby nebylo v této věci soudem pravomocně rozhodnuto.

Trestné jednání konané formou spolupachatelství třech osob spočívalo v tom, že muž ve věku 50 let projevil zájem si u jednoho z bankovních ústavů na okrese Česká Lípa zažádat o úvěr. V této společnosti pracoval jako externí zaměstnanec. Na úvěr se nejprve osobně zeptal své známé zaměstnané jako vedoucí pobočky u stejného bankovního ústavu, ve které chtěl zažádat o úvěr, tedy ve stejné společnosti pro kterou hledal nové zákazníky na úvěry a půjčky. Vedoucí pobočky mu sdělila, že úvěr mu schválí, ale ke schválení musí být v úvěru uvedena jako dlužník mladší osoba a současně mu uvedla i příjem, jaký by měl jeho syn mít, aby byl úvěr schválen i bankovním ústavem. Muž tedy požádal svého syna o pomoc. Syn s uzavřením úvěru na svoji osobu souhlasil s tím, že úvěr nebude platit on, ale jeho otec. Po této dohodě byla sepsána oficiální žádost o produkt Americká hypotéka. Tento produkt umožňuje klientovi banky, aby mu byla vyplacena hotovost, a jako zástava za úvěr bude nějaká nemovitost v odpovídající hodnotě podle odborného odhadu. Žádost o úvěr ve výši 2.000.000,- Kč, který měl být v hotovosti vyplacen, sepsal a podepsal syn. Jeho otec měl dát do zástavy proti úvěru svoji nemovitost, což také chtěl učinit.

K žádosti o úvěr byly dodány podklady, kde byl doložen příjem mladšího muže (syna). Jednalo se o potvrzení o příjmu od jeho zaměstnavatele a smlouva o pronájmu nemovitosti jako další příjem. Byl proveden odhad na nemovitost staršího muže znalcem, kterého pověřil bankovní ústav a byl dán souhlas se zástavou, která měla být zapsána v Katastru nemovitostí. Souhlas s návrhem na vklad do nemovitosti byl na

Katastrální úřad doručen a byla zřízena tzv. plomba. Na základě získaných podkladů k úvěru a uvedené tzv. plomby na nemovitost byl úvěr ve výši 2.000.000,- Kč bankou schválen a vyplacen. Úvěr po roce přestal být splácen a bylo zjištěno, že dluh je ve výši zhruba 1.750.000,- Kč. Dále banka při snaze získat dluh zjistila, že v katastru nemovitostí není vedena její zástava na nemovitost, uvedenou v žádosti o úvěr jako zástava, na kterou měla být zřízena plomba.

Bankovní ústav podal písemné trestní oznámení pro podezření z trestné činnosti a celá transakce včetně vyplacení úvěru začala být prověřována pro podezření z úvěrového podvodu. S ohledem na výši škody se jedná o kvalifikovanou skutkovou podstatu tohoto trestného činu.

Při prověřování případu vyšlo najevo, že doklady poskytnuté jako potvrzení o výši příjmu syna byly podvrh. Vyžádáním zpráv z Úřadu práce bylo zjištěno, že syn v době žádosti o úvěr nebyl zaměstnán a neměl v potvrzení o příjmu uvedený příjem, neboť v době podání oficiální žádosti byl veden na Úřadu práce. Z výsledku se podařilo dokázat, že doklady o výši příjmu dodal bankovnímu ústavu starší muž za svého syna. Na doložených listinách je doloženo, že starší muž jako zaměstnavatele syna uvedl svoji firmu, která byla stále platná, ale která několik let nevykázala žádnou činnost a příjmy. Příjem syna, tedy mzda, byla vysoce nadhodnocena. Poté byl bankou proveden odhad nemovitosti a úvěr byl na podkladě doloženého příjmu a odhadu poskytnut. Návrh na vklad zástavního práva vypracovala vedoucí pobočky, která, celou dobu spolupracovala na schválení úvěru. Návrh odnesl otec na místně příslušný Katastrální úřad, kde návrh přijali a vystavili tzv. plombu. Na základě plomby byla vyplacena suma 2.000.000,- Kč. Podle pokladních dokladů sumu vyplatila vedoucí pobočky v hotovosti synovi, který však tvrdí, že žádné peníze neobdržel, přesto že v úvěrové smlouvě byl veden jako jediný dlužník.

Provedenými výsledky bylo zjištěno, že bankovní úřednice na pokladně, kterou v té době vykonávala vedoucí pobočky, vyplatila peníze staršímu muži - otci, čímž porušila ustanovení smlouvy o úvěru. Vyplatila 2.000.000,- Kč, ačkoliv na úvěr nebyla zřízena žádná zástava, což je základní podmínka produktu, neboť z doložených listin poškozeného bankovního ústavu bylo zjištěno, že Katastrální úřad nepřijal návrh na vklad zástavního práva. Na dům, který měl být původně zástava úvěru, byla již v době

vyplacení úvěru nařízena exekuce. Ta měla být na katastrálním úřadu zaevidována před uzavřením smlouvy, ale tuto skutečnost nikdo z bankovního ústavu neověřoval.

Při seznámení s interními akty banky, které byly doloženy k trestnímu oznámení jako další důkaz, se zjistilo, že bankovní úřednice pochybila hned v několika krocích. Její povinností bylo ověřit telefonicky příjem syna, neověřila, zda je na nemovitost vázána exekuce, výpisem z katastru nemovitostí nebo nahlédnutím na stránky zeměměřičského ústavu. Dále porušila podmínky smlouvy, neboť peníze vyplatila v hotovosti staršímu muži a ne jeho synovi, jak je uvedeno v úvěrové smlouvě, neboť syn je veden jako jediný dlužník. Dále při podpisu smlouvy měl syn bankovní úřednici tvrdit, že je bez zaměstnání a úvěr nebude splácet on, ale otec, ale ta jeho tvrzení ignorovala a sdělila mu, že se nic neděje, že úvěr bude krytý nemovitostí, ačkoliv v té době nebyla zřízena žádná zástava, což jí bylo známo.

K prověření tohoto případu bylo třeba vyslechnout všechny zúčastněné osoby, vyžádat si úvěrovou smlouvu a podklady před jejím schválením. Z podkladů následně ověřit pravdivost údajů a vyžádat si písemná stanoviska společností nebo úřadů státu (úřad práce, okresní správy sociálního zabezpečení), aby byly zadokumentovány nepravdivé údaje o příjmu, vyžádat grafologickou expertizu o pravosti podpisů na žádostech a pokladním dokladu o vyplacení hotovosti. Vyžádat si všechny interní pokyny a seznámit se s nimi, aby policejní orgán mohl posoudit míru zavinění úřednice a ověřit si, zda měla zákonnou povinnost chránit majetek banky. V případě se neprokázalo úplatkářství, i když i to byla jedna z verzí.

Vyšetřování případu je již ukončeno a v současné době je v jednání před soudem, neboť na všechny tři osoby byl podán návrh na podání obžaloby.

8.2. Příklad z praxe k trestnému činu v oblasti pojišťovnictví

Na okr. Česká Lípa byl kriminální policií šetřen Pojistný podvod manažera jedné ze společností, který měl cestou do zaměstnání malou dopravní nehodu se služebním vozidlem. Vzhledem k tomu, že se bál trestu, rozhodl se vozidlo odstavit v jedné z ulic, odejít od vozidla a po chvíli se vrátit zpět a nahlásit poškození vozidla neznámým

pachatelem. Zavolal policii k prošetření dopravní nehody a uvedl nepravdivé skutečnosti o způsobu poškození vozidla. Následně poškození vozidla oznámil na pojišťovně, neboť na vozidlo byla uzavřena havarijní pojistka. Díky zkušenosti policistů, kteří na místě provedli ohledání místa činu a díky charakteru poškození a stop na místě byl odhalen podvod a oznamovatel se k věci plně doznal. Při prověřování celé věci vyšlo najevo, že muž měl během jízdy dostat mikrospánek, usnul a za jízdy narazil do autobusu, který však z místa odjel. Zpanikařil, bál se trestu, pokuty a vysvětlování a vymyslel si jiné spáchání nehody a jiný průběh. Rozhodl se s vozidlem přejet na jiné místo do města Česká Lípa, odešel od vozidla, vrátil se a nahlásil, že do jeho vozidla v době jeho nepřítomnosti někdo naboural. Věc byla šetřena jako pojistný podvod, a byla ukončena s návrhem na podání obžaloby. Trestní stíhání manažera bylo podmíněčně zastaveno státním zástupcem s odkazem na ustanovení § 307 trestního řádu.

Při prověřování tohoto skutku byl jako hlavní důkazní prostředek k objasnění skutku použit výslech obviněného manažera, který se k celé věci doznal už při podání vysvětlení, kde popsal, jak k nehodě mělo skutečně dojít, jak vozidlo odstavil na nové místo a oznámil smyšlený průběh nehody. To však přiznal až na podkladě doložených fotografií o poškození vozidla, kde bylo zřejmé, že na místě k takovému poškození dojít nemohlo, navíc když pod vozidlem nebyly žádné střepy, úlomky nárazníku apod., které by nasvědčovaly tomu, že ke skutku došlo tak, jak původně uvedl.

Závěr

V úvodu této bakalářské práce je uvedeno, že čtenářovi této práce budou přiblíženy a vysvětleny pojmy hospodářská kriminalita, finanční kriminalita a budou uvedeny jejich definice. Následně měla být popsána kriminalita v oblasti bankovníctví a pojišťovnictví, měly být uvedeny jednotlivé trestné činy z této oblasti, které měly být popsány, rozvedeny a přiblíženy. V další části měl být popsán postup při prověřování a vyšetřování se zdůrazněním na praxi a v závěru mělo být zhodnoceno, zda je současná právní legislativa dostačující k ochraně obchodních společností podnikajících v oblasti bankovníctví a pojišťovnictví. Cílem této práce bylo zjistit či ověřit, zda právní ochrana majetku právnických subjektů podnikajících v oblasti bankovníctví a pojišťovnictví je dostatečná.

Při zhodnocení této bakalářské práce je oprávněné tvrzení, že v práci jsou představeny pojmy hospodářská kriminalita, ekonomická kriminalita, finanční kriminalita a jsou zde popsány jejich definice. Jednotlivé pojmy jsou vysvětleny a je popsán rozdíl mezi jednotlivými pojmy. Bylo zmíněno bankovníctví, jeho vznik, vývoj a projevy kriminality v této oblasti, respektive s tím související trestné činy podvod, úvěrový podvod a porušení při správě cizího majetku. Následně je v práci popsáno pojišťovnictví a také jeho vznik a vývoj. Z kriminality v této oblasti je zde popsán jediný trestný čin - pojistný podvod. Jednotlivé trestné činy byly představeny, je zmíněno jejich zavedení do české legislativy a jejich vývoj v trestním zákoně a trestním zákoníku.

Cílem této práce bylo zjistit, zda současná právní ochrana majetku obchodních společností podnikajících v bankovníctví a pojišťovnictví je dostatečná a zda obchodní společnosti dostatečně chrání před projevy kriminality z této oblasti. Podle statistického porovnání vybraných trestných činů z hospodářské kriminality v okr. Česká Lípa v letech 2008 až 2011 vyplývajících z tabulek č. 2 až 9 je zřejmé, že současná legislativa společně s vnitřními obrannými mechanismy obchodních společností a mírou odhalování pachatelů trestné činnosti ze strany Policie České republiky je dostatečná. Spoluprací obchodních společností a orgánů činných v trestním řízení se daří potlačovat hospodářskou trestnou činnost v oblasti bankovníctví a pojišťovnictví. Z tabulek je zřejmé, že trestná činnost na okr. Česká Lípa v této oblasti klesá a ubývá zjištěných trestných činů.

K právní úpravě v této oblasti a právní ochraně majetku v oblasti bankovníctví a pojišťovnictví bylo zjištěno a ověřeno, že je ve spolupráci s vnitřními obrannými mechanismy bankovních či pojišťovacích ústavů, mimo tuto normu, dostatečná. O tom svědčí i záznamy ze statistiky Územního odboru v České Lípě, kde je klesající nápad v hospodářské trestné činnosti i záznamy z České asociace pojišťoven v počtu nárokovaných a vyplacených pojistných událostí.

Seznam literatury

Literární zdroje

1. ŠÁMAL, P., a kol. *Trestní zákoník: edice velké komentáře*. 1. vydání, Praha : C. H. Beck, 2009. 3285 s. ISBN 978-80-7400-109-3
2. PROUZA, D., a kol. *Trestní zákoník: edice zákonů s judikaturou*. 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2010. 1280 s. ISBN 978-80-7400-187-1
3. CÍSAŘOVÁ, D., a kol. *Trestní právo procesní*, 4. vyd., Praha : Linde Praha a. s., 2006. 871 s. ISBN 80-7201-594-X.
4. NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J., a kol. *Kriminologie 2*. Přepřacované vydání, Praha : ASPI Publishing, 2004, 452 s. ISBN 80-7357-026-2
5. CHMELÍK, J., HÁJEK, P., NEČAS, S. *Úvod do hospodářské kriminality*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005, 215 s. ISBN 80-86898-13-X.
6. SCHEINOST, M. a kol. *Výzkum ekonomické kriminality*, Praha : IKSP, 2004, 152 s., ISBN 80-7338-031-5
7. BALOUN V. *Finanční kriminalita v České republice*. 1. Vydání, Praha : IKSP, 2004. 183 s. ISBN 80-7338-029-3.
8. MUSIL J., KONRÁD Z., SUCHÁNEK J., *Kriminalistika*. 2. přepracované a doplněné. Praha : C. H. Beck, 2004. 606 s. ISBN 80-7179-878-9.
9. STRAUS J. a kol. *Kriminalistická metodika*, 2. vyd. , Plzeň : Aleš Čeněk 2008, 315 s., ISBN 978-80-7380-124-3
10. BAKEŠ M. a kol., *Finanční právo*. 5. upravené vydání, Praha : C. H. Beck, 2009. 548 s., ISBN 978-80-7400-801-6
11. CHMELÍK J., PORADA, V., PRŠAL V. *Pojistné podvody*, Praha: POLICEJNÍ AKADEMIE 2000,
12. ŠÁMAL, P., PÚRY, F., SOTOLÁŘ, A., ŠTENGLOVÁ, I. *Podnikání a ekonomická kriminalita v České republice, 1. Vydání*, Praha: C. H. Beck, 2001, 776 stran, ISBN 80-7179-493-7
13. SOTOLÁŘ, A. a kol., *Trestná činnost na českém kapitálovém trhu a v bankovní sféře*, Praha : Institut Ministerstva spravedlnosti České republiky pro další vzdělávání soudců a státních zástupců, 1998 590 s., 80-238-3815-6

Legislativní dokumenty

14. ČESKO. Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, In: *Sbírka zákonů, Česká republika, 1961,*
15. ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, In: *Sbírka zákonů, Česká republika, 2009,*
16. ČESKO. Zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví In: *Sbírka zákonů, Česká republika, 2009,*

Elektronické zdroje

17. DŮVODOVÁ ZPRÁVA K NÁVRHU TRESTNÍHO ZÁKONÍKU, [online]. 2009 [cit. 2012-03-21]. Dostupné z www: <http://trestnizakonik.cz/navrh/duvodova-zprava.html>
18. Statistika České asociace pojišťoven, Dostupné z:
http://www.cap.cz/ItemF.aspx?list=DOKUMENTY_01&view=pro+web+tiskov%C3%A9+zpr%C3%A1vy [on-line]
19. Statistika Policie ČR, Územního odboru Česká Lípa, Dostupná z: INTRANET Policie ČR:
http://essk.pcr.cz/essk/_sest_root.asp [on-line]
20. POJIŠŤOVNY MAJÍ NOVÝ NÁSTROJ NA BOJ S PODVODNÍKY [on-line]. 2012, [cit. 2012-03-21]. Dostupný z www
http://www.cap.cz/ItemF.aspx?list=DOKUMENTY_01&view=pro%20web%20tiskove%20zpravy
21. AKTUALITY [on-line] 2012, [cit. 31. března 2012] dostupný z
<http://www.cap.cz/News.aspx?list=vweb/Aktuality&aktualita=73>